

Jak jsem bojoval s rakovinou VZP

příběh Karla Hrouzka

Poznámky k souboji s mrchou

Poznámky k souboji s mrchou, jsem zapsal, abych si ten souboj pamatoval a taky pro ty, koho teprve čeká. Statistika je neúprosná a mrcha se bez hlásku plíží, je zákeřná, a dlouho nebolí. Často je odhalena zcela náhodou. Ale když je odhalena, nažene hrůzu a strach celému okolí. Jen její hostitel si to nechce připustit a ani nepřipouští. Je jako každá jiná. Jen na její objevení potřebovalo lidstvo mnohem více času. Dlouho se totiž dokáže ukrývat a přetvařovat, jednoduchými prostředky ji lze těžko objevit, co kus to originál, pouze s menší mutací. Nezdědí se, přenést se mohou pouze předpoklady, není infekční.

Ano, bojoval jsem s rakovinou.

Všichni se jí bojí a ona taky je ke strašení používána. A přitom je to zabiják jako každá jiná choroba. Kouření ovlivňuje většinu životně důležitých orgánů, ale hovoří se především o rakovině plic. Zabit může i špatně léčená chřipka, ale to je dost banální. Prostě rak je rak. Hůř se objevuje, ještě hůř se léčí. Ale lékařská věda je zázrak, který spolu s technikou dokáže nad leckterou mrchou vyhrát.

Akorát ...do toho nesmí strkat nos ekonomika. Hrůza pomyslet, kdyby „byznys“ opravdu byl rozhodující. To bychom se mohli dostat do situace selekce třeba jako za války. O pořadí ošetření zraněných vojáků rozhodovala předpokládaná doba ošetření, tak nějak jako- ten ne, ten potřebuje velkou operaci, za tu dobu budou zachráněni čtyři lehce zranění. Kdybychom to kopirovali, mohla by rozhodovat předpokládaná doba dožití. Fuj, ale...

Zpátky k něčemu praktičtějšímu.

Hlavně neztratit optimismus

a rozdávat dobrou náladu. Blízcí a přátelské okolí je na tom paradoxně hůř. Nevysloví to, ale jsou kolikrát vyděšenější a mají větší strach než nemocí napadený člověk. Ten si to skutečně nepřipouští, jeho vnitřní obranný mechanismus mu to totiž ani nedovolí, jinak by se asi zbláznil. Trojčení není na místě, stejně jako začít si dělat pořádek v papírech, to kvůli dědictví.

Na tomto místě je asi dobré říci, pro ty okolo nemocného, neříkejte mu něco, jako tak držím palce, ať vše dopadne dobře a jsi zase aktivní a fit. Oprostěte se od jakéhokoliv soucitu, je to náš společný problém a společnou silnou vůli to překonáte. Prostě jen čau a makej, ať dlouho nečekáme, nebo něco jiného neutrálního, ale hlavně žádný soucit a pláč, natož hysterii. Nikdy nemocnému neříkejte, že víte, že jde o těžkou chorobu. Houby těžká choroba, každá nemoc je zlá, nedělejme z té mrchy něco mimořádného. Máme to, co před pár lety neměli, a medicína jde obrovským tempem.

Silná vůle

je to, co i lékaři od pacienta potřebují. Léčba není jednoduchá, ani nebolestivá, některé procedury jsou snesitelné jen s vypětím všech pacientových sil, psychických i fyzických. Doktoři a všichni okolní zdravotnický personál to vědí. Proto od pacientů potřebují slyšet a

vidět, že vědí o tom, že ať lékaři cokoliv dělají, dělají pro pacienta, v jejich zájmu, že jim bezmezně věří. Lékaři si nezaslouží zbytečné pokřikování – proč to bolí, nešlo by to jinak, nebo – jak to ještě dlouho bude trvat.

Kdo zná lékaře, který by chtěl záměrně pacientovi uškodit, když s ním i trpí?

Znám však pacienty, kteří hned jak, jsou ošetřeni, už přemýšlí jak vymoci odškodnění za způsobenou bolest. A vyčůraných advokátů k pomoci seženou dost.

Pacient s rakem se do takového stavu nemůže dostat, byl by bez vůle, a bez vůle se mrcha nedá porazit. Ani s nejmodernějším technickým vybavením.

Jak jsem se k ní dostal?

Několik let jsem měl rýmu a ucpanou pravou stranu nosu. Překonaje nedostatek času jsem se ocitl v ordinaci primáře ORL.

Máte tam polypy, vyjmu jeden na vyšetření a pak uvidíme, co dál. Dočkal jsem se, polyp nesl stopy karcinomu, přestává sranda. Přesun problému na pražskou fakultní nemocnici následuje, další biopsie předchozí zprávu potvrzuje. Já, jako pacient jsem vůbec nepocíťoval nějaké vzrušení, žádné napětí, které bylo znát z verbálních projevů některých lékařů. Tak mě dostihla, ale má smůlu, mě se ještě nechce, mám malá vnoučata a hodně plánů před sebou.

Operace je třeba co nejdřív. Kdy je nejbližší termín v pražských magnetických rezonancích? Za šest neděl. Po té nejbližší volný termín na operačním sále – další měsíc. To byl vstup do zdravotnictví, magnetických rezonancí – přístrojů by až tak málo nebylo, ale to jejich vlažné využití.

Mimopražské zdravotnické zařízení našlo termín o tři neděle dříve, tím se urychlila i operace. Ono se to tváří jako polypy, ale asi to nebudou, říkali si mezi sebou operatěři, když se na mne chystali. Dobře to odhadli. Byl to nádor v nosních a vedlejších dutinách, zasahoval i do středního ucha a do čelních dutin. Karcinom potvrdila i biopsie z vyjmutého nádoru.

A je úplně po ptákách.

Co dál?

Klasické ozařování fotony a chemoterapie má spoustu vedlejších následků. V tomto případě asi ztrátu vidění na jedno oko, zřejmě i jednostranné ohluchnutí, ztráta slin, chuti a polykacího reflexu, možné je i ohrožení míchy ...

A tak jsem poprvé pořádně slyšel o protonech. Přitom toho v těch dnech bylo ve všech novinách a televizích dost. Pro člověka neznalého to vypadalo jako obchodní válka, a třeba to také byla a je.

Obraťte se na protonové centrum na Bulovce, uvidíte, poradili v nemocni při předávání zprávy o stavu pacienta.

Není to tak jednoduché, bez počítače a internetu se tam jen tak nedostanete. Najděte si naše webové stránky, tam vyplňte formulář a my se ozveme.

Ve čtvrtek jsem vyplnil formulář a v pondělí jsem už byl na pohovoru, nebo jak se to jmenuje. Dozvěděl jsem se, že jsem měl nádor na sakra blbém místě, pro klasickou onkologickou léčbu. Že určitě bych měl být léčen protonem. Konečně, byl jsem v protonovém centru, proč by říkali něco jiného. Ale dozvěděl jsem se poctivě i to, že ne na všechny rakoviny je proton vhodný. Naštěstí v mém případě to prý je neoddiskutovatelné.

Vybaven jejich popisem situace, návrhem řešení a onkologickou zprávou z nemocnice jsem se vydal do onkologického koordinačního centra. Ohleduplná paní doktorka nezáváhala a ani na chvíli nezapochovala o názoru na řešení z pražského protoncentra. Navrženou léčbu protonem doporučila.

Během pár dnů jsem dostal doporučený dopis z VZP, že mi bylo schváleno protonové léčení v Mnichově z důvodů, že je zde levnější. Bylo to pondělí s možností se do 15 dnů odvolat.

V úterý v poledne mi slušný člověk z VZP sděloval, že pro mne ve čtyři přijede sanitka, která mě odveze do Mnichova, protože ve středu v osm ráno už mám první vyšetření. Uznal, že je blbé a také riskantní pro dodržení časového harmonogramu odjet z Prahy ve dvě hodiny ráno.

A tak jsem odjžděl do Mnichova

i přesto, že lékaři, praktický, kardiolog i ortoped se domnívali, a naléhali na VZP, aby změnila názor, protože léčba v Praze by byla méně riziková. Na své intervence se jim dostalo chladné odpovědi – ne. Pojede do Mnichova, ale ani řádka informací o tom, že důvodem léčby v Mnichově je ten, že z medicínského pohledu lepší. To se na VZP v tomto případě neposuzovalo. Rozhodující roli zřejmě sehrál nedobrá vztah mezi pražským protoncentrem a VZP.

Jediným důvodem pro Mnichov byly peníze, které chce za léčbu mnichovské protoncentrum. Nikdo se mi nezeptal, co já na to. Co kdybych náhodou třeba chtěl, ať tedy VZP „bulovce“ uhradí peníze, které za mne utratí v Mnichově, a já si doplatím do částky, kterou požaduje za léčbu protonové centrum na Bulovce, protože doma je doma. VZP by splnila svoji povinnost hospodárně hospodařit...

Toto píši v průběhu léčby, nikdo ještě ani neví, co to bude stát. Něco však asi bude pod pokličkou. Až se dozvím, co jsem stál, pak se k tomu vrátím. Krátce před tímto mým příběhem prošel obdobným jistý majitel větší firmy. Také slyšel – do Mnichova. On si však mohl dupnout, do protonového centra na Bulovce, jinak převedu svoje zaměstnance k jiné zdravotní pojišťovně. Léčení na „Bulovce“ má za sebou.

Přeprava

Nejnovější sanitku se dvěma řidiči pro mě poslali. Dva byli proto, že jeli novou cestu po běžném dni. Jeden bude spát tam, tím čerpá povinnou přestávku, druhý zpátky. I nové sanitky Volkswagen mají pevnou zadní nápravu.

Kluci se domlouvali na pátek, kdo pro mne pojede. Ujistil jsem je, že raději půjdu pěšky. V takovém „maslostroji“, řečeno s Werichem, už nepojedu. Už na Rozvadově jsem volal synům, ať si to nějak zařídí, zpátky pro mne pojedou. VZP s tím nemá problém, dokonce ušetří, vlastní vozidlo je asi třetinový výdaj oproti smluvní přepravě.

Celé následující svátky ortoped a fyzioterapeut dávali dohromady páteř. To je sanitka na pár kilometrů. Poskakujte na provizorních sedadlech čtyři sta kilometrů.

Ubytování

Ubytování odpovídá celému systému léčby. Léčba – ozařování – probíhá ambulantně i v českých onkologických zařízeních. Odsud se však domů nedá každodenně dojíždět. Proto je tady Gastenhaus am RPTC, neboli hostinský dům (to RPTC znamená Rinecker proton therapy center).

V jedenáct v noci měl ze mne recepční radost, i proto, že můj příjezd byl očekáván až nazítří. Ubytoval a sdělil, že budu platit 92 e a snídaně je támhle v rohu.

Po moji informaci VZP o daném stavu, se recepční změnil. Ale brblal něco o tom, že už ale fakturu za moje ubytování VZP poslali, že ji teda budou muset předělat. Ještě jsem prakticky podle původního rozpisu nezačal bydlet, ale faktura k proplacení už letěla do Prahy.

Tři dny bez osobnosti

Pak nastaly tři dny, kdy je třeba zapomenout na sebe, a jen poslouchat a dělat, co chtějí lékaři a ostatní zdravotnický personál. Oni musí přesně zmapovat tu mrchu, kde a v jakém stavu se nachází. A vymyslet jak jí doběhnout.

Když řekli, běhejte po schodech, abych spálil cukr, když jsem snídal a nebyl na lačno, tak jsem běhal. Nic nepomůže říkat, že jsem se ptal v předvečer na to, zda ráno na lačno, či zda mohu snídat. Odpověď jsem nedostal, tak teď běhám. Po půl hodině nová kontrola, ještě málo, tak dál, tentokrát v padesátimetrové chodbě rychlá chůze. Třetí zkouška – ještě málo. Dovolil jsem si upozornit, zda to nemůže být tím, že je „lakmusový“ papírek namáčený do krve z kanily, ta asi nebude nejčerstvější. Stačilo trochu odpustit a už to nebylo tak zlé, už se mohl zbytek cukru v krvi setkat s tím radioaktivním, který do mne pustí při magnetické rezonanci jako kontrastní látku.

Když hovořili o všem možném a nemožném, co se může stát, poslouchal jsem a neodporoval. V oboru laik, s velkou důvěrou v lidi, tedy i k lékařům. Sám bych neuměl nikomu ublížit, nikdy nikoho jsem nepraštil pěstí, tak proč by to dělal někdo mně. Děti si o mně myslí, že jsem naivka, ale raději budu naivka než hrubián.

Tři dny jsem dělal, co ode mne chtěli

I do zubařského křesla jsem v Mnichově zasedl. Mému zubaři pro předpokládanou léčbu amalgam nevalil, říkal, že ten amalgam tam nevalí, že více lidem dělal před onkologickou léčbou sanaci chrupu, a amalgam tam nechal. Tady to však neplatí a tak administrátorka

sehnala volné křeslo, kde mi zubařka amalgam vyndala a nahradila něčím dočasným. Alespoň, že se ukázala platnost průkazky VZP, mnou nabízenou platbu zdvořile odmítla, máte přeci VZP. Co bych dělal, kdybych to měl platit v hotovosti a přitom měl sebou těch předpokládaných dostačujících 50 e, jak se říká v průvodci VZP pro pacienty jedoucí do Mnichova. Těch padesát eur nestačí ani na dojíždění na chemoterapie, tam se dá jet metrem, ale je dohromady za cca 26 e. A zkuste po pětihodinovém sezení jet do hostelu metrem. Mám jezdit taxíkem, prý jsou to uznatelné vedlejší výdaje.

A to o chemoterapii jsem se dozvěděl jen při úvodním pohovoru s paní profesorkou, protože čas na tuto konzultaci u Dr. Walthera vyčerpala oprava zubu. Takže, bude asi pětihodinová, při níž vymyjí ledviny, pak pustí na DNA „karciobuněk“ platinu a pak zase vymyjí ledviny, celkem osm osmkrát v průběhu ozařování protonem. Jede se tam metrem, je to na klinice Dr. Walthera v centru města.

Ještě, že to nejméně příjemné bylo před odjezdem domů. Poslední den se dělá – říkají prý tomu – melanš. Lehl jsem si do nějakých látek, které sympatičtí lidé na mne mačkali tak dlouho až to ztvrdlo, že už s rukama s tím nic nezmožili. „Sarkofág“, ve kterém se nedá ani pohnout, ležel jsem v tom ještě hodně dlouho, čas se neměří, až opravdu dokonale ztvrdl.

A pak přijde první setkání s maskou. Fobie nejfobivovatější. Tím, že o tom píší, jsem zároveň důkazem, že se to dá vydržet, chce to ale vůli, odvahu a důvěru.

Usměvavá černoška s mladým němcem, který pije české pivo, zkouší na svých loktech teplotu něčeho, co vypadá jako laminát ale hýbe se jako těsto na pizzu. Pak mi to položili na obličej a začali formovat „těsto“ na tvrdé body obličej, tak dlouho až to zase dokonale ztvrdlo. Malá dírka na ústa a nos, to je veškeré spojení se světem, ani mrknout nejde, a v puse je ještě roubík chránící jazyk. To se to dýchá.

Ale to ještě maska nevydala vše. Je nutná, chrání spoustu orgánů na hlavě a také jí drží, aby záření padalo s obrovskou přesností vždy tam, kam má. Něco v zadu zachroupalo, maska se přilepila na obličej a měl jsem natvrdo hlavu přikurtovanou k „lůžku“. Ani milimetr pohybu.

Pak už jenom další desítky minut transportu na magnetickou rezonanci, její průběh s kontrastní látkou...

Půldruhé hodiny na záhořově loži.

Na vojně nám říkali, těžko na cvičišti, lehký na bojišti, snad to bude platit i tady.

Hlavně, že po třech dnech v proton centru jedu na svátky domů, nabrat síly na mnohem delší pobyt v Mnichově. Ale už bez pomocníka v podobě překladatele. Běžná znalost němčiny je málo, tady jde o zdraví a tedy i o přesné výrazy. Řečeno s Werichem – doma by bylo doma.

DENÍČEK

Den první – pátek 2. 1.

Nastal dříve, než kdo čekal. Na Silvestra sms zpráva z VZP – ozvěte se. První terapie je 2. ledna ve 12. hodin. Poučení z minula, moc na slova nedej. Prvního jsme prostřednictvím internetu sehnali v Mnichově ubytování a hned vyrazili. Kdo ví, co se bude druhého konat na silnicích, kdo ví jak je to s ubytováním. Na dotaz kdy mohu do Gastehausu jsem se přesné odpovědi nedočkal, pouze, že tam mám zajištěno ubytování po celou dobu léčby. V recepci to nechápali. To, že mám v 12,00 hod první terapii je jim jedno. Pokoj bude připraven nejdříve v 14,00 hod. Gashaus je zřejmě samostatná firma.

I když už vím, co je maska a jak se leží v zahořově loži, každé poprvé je poprvé. V andílku do lože, pak chodbami k *protonstroji*. Maska na obličej, roubík do pusy, pak přesunování, vrčení nějakých motorků, prý i rentgen, nevím, nic jsem neviděl. Ale stále byl slyšet tlumený rozhovor, popojíždění židle, prostě nějaký ruch. Mimochodem příjemný ruch, protože člověk s tou nevědomostí není sám.

Když jsem se dopočítával ke dvěma stovkám, ozvalo se *start*, pak jakoby kyvadlo odpočítávalo čas a v zápětí modré blik, blik. Chvilka pauza a malý přesun, a zase zvuk kyvadla a za ním blik, blik... A zase hučení nějakých motorků, přesun a jedna z nejkrásnějších chvil, roubík ven a maska dolů...kdo to nezažil, neuvěří.

Den druhý – sobota 3. 1.

Je ta blbě jet do Mnichova na páteční terapii, a pak mít celý víkend volný. O víkendu se v protoncentru nepracuje, proto se v Gashausu podává jen snídaně. V recepci mám požadovat příspěvek na jídlo, kromě snídaně. S touto informací jsem odjížděl první den v novém roce do Mnichova. Tady taky koukali, na mne trochu rozpačitě, tady se vaří i o víkend, jaký příspěvek?

Jinak den jaký by měl být každý, před polednem bezproblémové ozáření a pak volno. Ani ta informace o tom, že se o víkendu nevaří pro sobotu neplatila. Dráty z Mnichova do Prahy jsou nějaké pokroucené.

Nohy pak hodit na postel a čekat, ven to zatím nejde. Počasí, do kterého se ani pes nevyhání.

Odpoledne to už bylo jiné. Kolem kanálu k zoo a pak parkem a po kamenitém dnu řeky zpátky. Stovky mnichované takhle trávili nedělní odpoledne, já mezi nimi. Chůze a pobyt venku prý vhodně podporuje terapii.

Den třetí – neděle 4. 1.

Tak v neděli se skutečně v proton centru nedělá, alespoň mne tam nechtěli. Snídaně, odpočinek, oběd.

Odpoledne túra do centra města a zpět, tam a zpátky asi deset kilometrů téměř prázdnými ulicemi. Co by také dělali na ulicích, když jsou všechny krámy zavřeny. V neděli se nedělá.

Den čtvrtý – pondělí 5. 1.

Už při třetím, v pořadí ze třiatřiceti, ozařování se na konci ozvala omluva – hovorově řečeno *pronostroj neprotonoval*. Kdo jednou zkusí, co to je mít hlavu přikurtovanou tvrdou maskou, ve které nelze pohnout ani víčkem, k podložce, a zbytečně, pochopí co to je. Je to opravdu nepříjemné, možná až odporné, tohle snad už nebude. Sám pro sebe si zaklít, ale hlavně klid, mohou přijít i horší věci. Co jiného se dá dělat, nadávat personálu, vylévat si stres na jiného? Bylo by to zbytečné a ještě by to ubližovalo nevinným.

Prostě za půl hodiny znova, v přikurtované hlavě zapnout vůli, znovu počítat a hlavně nezmatkovat a vydržet.

Prý jsem druhý pacient poslaný VZP, kterému se to stalo.

Den pátý – úterý a šestý – středa 6.a 7. 1.

Spojil jsem je, protože nepřinesly nic mimořádného, kromě toho, že mailová pošta se nezastaví, že telefon stále vyzvání.

Běží totiž souboj s úředníkem. Sice ví, že jsem na léčení v Mnichově, nicméně vyžaduje další a další poklady pro svoje uvažování. Neumí pochopit, že mnohé věci prostě dělá jeden člověk, který ví prakticky o všem a jeho zástupce mu pomáhá, ale o všech detailech neví, zejména když jde o byrokratickou hysterii. Víte, nejlepší sabotáž, je vyžadovat puntičkářsky přesné dodržování zákonů a veškeré související legislativy a různých dalších předpisů a nařízení. Správní řád sice úředníkovi říká, že danou věc **má** posuzovat ve všech souvislostech, ale pouze **má**.

Ještě, že pátý a šestý den byl volnější. Protonstroj protonoval přesně, počasí vyzývalo k túře. Od protoncentra je do středu Mnichova do pěti kilometrů. V centru je ordinace dr. Valthera kam mám ve čtvrtek v poledne dorazit na seznámení se s tím, co mě při chemoterapii čeká. Podle původní představy VZP se tam má pacient dopravovat jak umí. Do Sonnenstrase jsem proto vyrazil po svých, nemaje jízdenek na metro, a chodit se má co nejvíce i při probíhajících terapiích.

Docela příjemná procházka moderním městem. Velice rychle je nutné se jeho pravidlům přizpůsobit. Jízdní kola jsou tady fenomén. Všude leží nebo stojí, všude se na nich jezdí. Všude mají vyhrazenou trasu, ponejvíce zabírají půlku chodníku. Než se to dostane do krve, mockrát člověk za sebou slyší zvonek, což je nejlepší varianta. Řada lidí na kolech spěchá a spěchá, pravda je, že některé úseky by tak rychle auto neprojelo. Jezdíme na kole proto,

abychom ušetřili čas, řekla mi jedna zdravotnice. Autem to na tyhle krátké trasy je to pomalejší, a podstatně dražší. O metru nemluvě.

I zpátky jsem šel pěšky, snad kvůli tréninku pozornosti na kola.

Den sedmý - čtvrtek 8. 1.

Trénink proběhl i ve čtvrtek, cestou na Sonnenstrase 11. Jdu po této slunečné ulici, už jsem u čísla 13, dál tedy bude kýžená 11. Nebyla, byla tam ulička do úplného centra. Na budově bylo číslo 11, ale šipka ukazovala zpět. Obešel jsem téměř celý blok znovu, a pak zpátky k poslední stopě po č. 11. Neposlechl jsem šipku, nešel zpátky a zahrnul jsem doprava, jako by směrem do samého středu města. Asi po třiceti metrech jsem mezi čísly na domě objevil, co jsem už tak dlouho hledal. Prostě vchod do budovy s číslem popisným Sonnenstrase 11 je v úplně jiné ulici, přestávám se divit.

Pohovoru o chemoterapii jsem se dočkal po týdnu běžícím ozařování. Za doktorem Waltherem jsem šel do jeho Hematologického a interního onkologického pracoviště do Sluneční ulice, jak už jsem uvedl, pěšky.

Nákup jízdenek pro MHD je poměrně složitý i pro mnichovanku, která se mnou u doktora Walthera byla. Už je mám, zpátky ale budu jezdit taxíkem.

Dr. Valther si mne pozval na pravé poledne, ale přišel pár minut před jednou. Pak se mne ptal, zda chemoterapii chci. Odpověděl jsem svoji tradiční větou, že věřím, že lékaři nechtějí škodit, tak ať dělá co je podle něj nejlepší. Řekl, že se jedná o pomocné řešení k protonové terapii, že společná léčba pomohla většině pacientů

Nasadí prý trojkombinaci, bude to trvat asi pět hodin. Mám mít sebou hodně pití a nějaké jídlo. Blbě by mě prý být nemělo, dá mi prášky na 3 x denně. A tohle začne už v pondělí v 9,00, a pak až do konce každé úterý. Víc negativ než pozitiv řekl, musel je všechny vyjmenovat, abych si třeba nestěžoval, že jsem o nich nebyl informován. V průběhu terapie mohu ztrácet sluch a zrak, asi budou brnět ruce... Asi má mnoho klientů, připadalo mi to, jako když mně odrazuje. Pětihodinová onkologická chemoterapie prý vezme pacientovi hodně sil, fyzických i duševních. Co se dá dělat, likvidace pozůstatků z té mrchy není nic jednoduchého. Ale zpátky do protoncentra by mě metrem poslal snad jen nelida.

Když jsem ležel v zahořově loži v náhradním odpoledním čase, původní sebral pohovor o chemoterapii, měl jsem dobrou náladu. Bylo to už šesté ozařování, ubývá to, ubývá.

Uprostřed protonterapie jsem si vzpomněl na psychiatra Chocholouška, že by zase? Díky manželčině fobii přežívám čas v masce počítáním, hodně pomalým počítáním, poradila mi to, a radím to všem, kteří tím budou muset někdy projít, třeba ve stísněné magnetické rezonanci, tam na to žena přišla. Přibližně když se blíží ke dvěma stovkám, pomalým počítání, je to tak k deseti minutám, ozve se klepot a i přes masku a zavřená víčka zaznamenávám modré blikance. Pak mě přesunou o kousek a dál, a než dopočítám dvě stě padesát je konec, za chvíli budu zbaven masky i roubíku.

Tentokrát zase nic, i to první blikání bylo nějaké divné. Pak se rozhostilo ticho a mladá obsluha utichla. Byla-li v místnosti, či ne, nevím, nezbylo mi než počítat. Co dělají, jistě v dobrém pro pacienty dělají.

Musel jsem se mockrát sám sebe šidit, nechtěl jsem přelézt jakousi pomyslnou hranici pěti set. Čtyřikrát, ale spíš vícekrát jsem se vrátil ke dvěma stům padesáti, jako že jsem ještě dál nebyl, a počítal až k téměř čtyřem stům, co dělat? Zmáčknot bezpečnostní zvonek, co když nevím správně, co se děje. Hergot, neblbni, přece vědí, co dělají. Hlavně nezmatkuj, vydrž.

Vydržel jsem, ozvaly se kroky, pak signál start, klepání a modré blikání vrátilo naději na brzký konec. Přišel, protože přišel i zkušený techniky a práci dodělal. Bylo-li to jinak, nevím, ale moc se omlouvali, takže asi nejsem daleko od pravdy. I podle jeho reakce, na moje povídání o tom, že to normálně trvá maximálně do tří set, ale teď to bylo mnohokrát více, kdy se jen upřímně a hluboce omlouval, bude můj odhad asi přesný.

Proto ten Chocholoušek, a jeho časté měnění frekvence omylů. Jsem zřejmě stále druhý z pacientů VZP, komu se to stalo, ale už podruhé ze šesti pokusů. Docela velká frekvence, že pane Chocholoušek, každý třetí... Jako by to ani nebyla chyba personálu, který se kolem *protonstroje* motá.

Den osmý – pátek 9. 1.

Ještě než jsem dostal masku, uviděl jsem nad sebou pani doktorku. Smutnými očima a jemným hlasem jsem si jí říkal o ujištění, že to nebude zase tak dlouhé. Asi ví o čem je řeč, snažila se mi ujistit, že určitě to bude o.k.

Masku a roubík jsem dostal co možná na poslední chvíli, když už mě robotické rameno pomalu odváželo do centra ozařování kam *protonstroj* posílá své protony. Napočítal jsem ke sto devadesáti. Podvědomě jsem se raději ošidil už teď, a vrátil se ke sto padesáti. Když to ve dvoustovce blikalo, tak už jsem to dopočítal do konce.

Psáno dáno říkával mi můj tatínek. Slova jsou slova, a ta se dodržují. Tím více psané slovo. Už jednou jsem v souvislosti se sobotou vzpomněl na průvodce pro pacienty vyslané VZP.

Vždy po této terapii dostávám lístek s termínem na další setkání. Na lístku napsán čas 15,35 hod. Žadoním o přesun na dopoledne, přijede za mnou syn s manželkou, tak ať nemám den rozházený. Oni, že to nejde, že dopoledne mám chemoterapii. Jo, mám, ale až v pondělí. Pak jsem se ještě jednou podíval na lístek. Pardon. Vůbec mi nenapadlo, že se v sobotu nepracuje, když jsem kvůli minulému pátku a sobotě musel do Mnichova vyrazit hned prvního ledna. I když v návodu pro pacienty je tak psáno. Prostě, psáno ještě není dáno. Každý den dokáže něčím překvapit. V sobotu se neprotonuje. Kdybych to věděl o den dříve, bylo možné vymyslet nějaký vhodný poznávací program.

V duchu se omlouvám tomu pánovi z VZP, opravdu se lze u obchodních partnerů dočkat čehokoliv. Průvodce pacienta po mnichovském centru je lepší napsat v podmiňovacím stavu. Člověk nikdy neví.

Den devátý- sobota + desátý- neděle 10. a 11. 1.

To byly oddychové dny, přijela návštěva, syn s manželkou. Sobota, v neděli je zavřeno, bleskové seznámení s obchody. Nevím, co na tom ty ženský mají, ale jsem a zůstávám stále v údivu.

Líbí se ti to, ne, tak proč si to už půl hodiny prohlížíš; co by, třeba se ještě rozmyslím. Je postaráno, tady v tom podzemí pod silnicí a nad metrem, navazujíc na velký obchoďák, jí ani pět hodin, co budu na chemošce, nebude stačit. O jednu starost méně. Jenom aby nezabloudila, je tady asi dvacet východů do různých uliček a na různé strany. A její orientační schopnost je deabsolutní.

Pak ještě pobloumat starým městem, konečně něco hezkého. Pokoukat na všude přítomné tržnice s ovocem, zeleninou, masem a moučnými produkty. A těch stánků a kiosků s pivem a různými klobásami obleženými piva chtivým chumlem chlapů. Přitom letmý pohled přes okno do hospod a restaurací nasvědčuje, že jejich personál těm pouličním šenků docela závidí tržbu.

Pak vyzvednout na Starém městě v podzemní garáži auto, za tři hodiny jenom šest euro, a pak se ještě z uliček vymotat na nějaký bulvár a do Gastehausu.

Neděle otevřela svůj den mraky a častými sněhovými a krupkovitými přeháňkami. Ani tohle počasí neodradilo tisíce mnichovanů od tradiční procházky od Thalkirchenu přes most, zatíženého tisíci „zámky lásky,“ k zoologické zahradě.

Zpátky pak parkem na druhé straně řeky Isar kolem břehů, v tom dni plných vody z tajícího sněhu, ještě před týdnem tady bylo půl metru sněhové pokrývky. Až zase k tradiční venkovní hospodě. Našlapáno. Nevím, co by jí řekli naši hygienici, žádná tekoucí voda na umytí, jen dvě „toiky“ . A že pivo protéká...

Den jedenáctý – pondělí 12. 1.

Poprvé se setkám s tzv. chemoškou, neboli chemoterapií. Víím, že je jich hodně druhů, všechny ale spojuje, u těch, kteří jí prošli, hrůza z vedlejších účinků. Kamarádka, která jí dvakrát prošla, naštěstí mají ženy jen dvě prsa, mi říkala, v pondělí tam jdeš, pak čtrnáct dnů zvracíš a dostáváš se z toho, a když už jsi téměř z toho, tak jdeš pro další dávku, tři měsíce.

Jiný známý se při ní málem zbláznil, prostě samé „hezké věci.“ Ale mám i kamaráda, který se svými 150 kily prodělal operaci plic, rak, a z chemošky jezdil rovnou do práce, neměl problémy.

Všechno je jednou poprvé, osobní prožitek lze těžko slovy vypovědět.

Cestu už jsem měl na Sonnestrase 11 vychozenou, teď pojedou poprvé metrem. Až do druhé soupravy jsem se vešel, bylo před osmou, takže studentů a hodně asi nižších úředníků.

Vybaven, podle poučení dr. Valtherem, dostatkem jídla a pití jsem vstoupil do ordinace před devátou. Sestřičky si mně našly v seznamu a odvedly do podkrovní místnosti se sedmi polohovacími křesly. Vyberte si.

Pak jsem v něm čekal hodinu a vylad'oval si polohu na pětihodinové sezení. Přišel v deset, zeptal se, jak se cítím, dal kanylu a pustil první litr cukru, tedy glukosy pětiprocentní.

Rakovinná buňka prý je lačná po cukru a absorbuje cukr, který s sebou nese zásaditou sloučeninu jako trojského koně, a to je její zkáza. Okamžitá změna pH buňku zabije, tak se dá laicky říci o čemže ta chemoška.

Jedna flaška odkapala, přišla na řadu jiná s jinou tekutinou, tak se to střídalo přes tři hodiny, víc tekutin do mne nateklo, než mám krve. Ještě, že je možné odejít, i s věšákem na lahve, na toaletu.

Zatím je chemoška proti krizím pod maskou procházka, jsou to prostě kapačky, a to znám dobře kvůli zádům.

Hotovo, zase za týden. Pro jistotu recepis na nějaké pilulky prý proti tomu problému se žaludkem. Koupil jsem si je v lékárně, naštěstí to šlo vydržet i bez nich. Uvidíme příští týden. Ale do Gastehausu jsem jel raději taxíkem. Nejen, že jsem nevěděl, jak mi bude, ale čekalo mi ještě ozařování, prostě den dubl.

Do haly protoncentra jsem dorazil včas. O co dřív jsem přišel, o to déle jsem odešel. Asi ta mašinka už něco zažila, nebo, že by byla unavená po dlouhém dni. Oč jsem si ulevil na chemošce, to se vracelo tady. Pětkrát restart, mezi tím dlouhé minuty čekání v masce a s roubíkem v puse, možná, že to byl dosud nejdelší pobyt v masce pod protonovým střelcem.

Den dvanáctý – úterý 13. 1.

Jak zjišťuji s dalším pacientem z Čech, restarty jsou na denním pořádku, otázka je, kde člověka zastihnou. Je přitom jedno, odkud pacienti jsou. Už jsem měl být po ozářce, čekal jsem přes půl hodiny už převlečený do andílka, pak přišla sestra, abych se zase oblékl a šel na oběd, že se ozvou, protonstroj neprotonuje. Ten český kolega na tom byl hůř, už ležel přes deset minut s maskou pod "střelcem", pak ho také poslali na oběd, že odpoledne se ozvou. Zvenčí žádný zásah nepomůže, sami s tím mají problém.

I když je to nepříjemné, zřejmě se to stává každý den, i podle toho kolegy, záleží zrovna kde člověk je, stěžovat si je zbytečné. Chce to jen vydržet. Tady by ani klasika Chocholouška frekvence změn nestačila.

Tohle se zřejmě po celou dobu léčby nezmění. Jenom pro naši VZP je to určité upozornění, kdeže se mohou brát podklady pro rozšiřované informace o tom, že mnichovský protonstroj je již před koncem své životnosti?

Den třináctý – středa 14. 1.

Magické číslo, co asi přinese? Byl to docela dobrý den. Mašinka prý je o.k. Skutečně byla, tři čtvrtě hodiny stačilo na převlečení, odjezd pod cétečko, přejezd do ozařovny a dvojitě ozáření. Sice na konci druhého jakoby už mašina, podle hlasu gongu, mlela z posledního, ale šťastně zřejmě dorazila do cíle. Obsluha byla spokojena a vysvobodila mě ze sevření masky, dala papírek s hodinou čtvrtěčního setkání. A čýs, jak se zdraví přátelé.

Překvapení čekalo na pokoji. Ačkoliv jsou v Gastehausu viditelně volné pokoje, dostal jsem spolubydlícího. Mladého domorodého invalidu, to říkám proto, že i on určitě potřebuje mnohem víc pohody, třeba k přípravě na spaní. Odpojit protězu nohy, v sedě se osprchovat...

Stále vypínal topení a otvíral okno. Já se zmrzlý choulil, ale vůbec mu to nevadilo. Tak jsem okno zavřel a pustil topení, protože ani kvůli léčbě nemám nastydnout, rýma by byla překážkou při ozařování nosních dutin. Za chvíli bylo okno zase otevřeno, topení vypnuté. Věkem bych mohl být jeho děda, ale ani na to nebere ohled.

A ještě ty nešťastný "noťasy". Ale hlavně, že je máme, jsou důležité pro spojení s blízkými, na večerní pokecání s rodinou, kouknout na ně přes kameru, uvidět vnuky jak jsou stále čilí, člověk alespoň není tak odtržen. Ty večery s nimi jsou fakt krásné.

V pokoji jsou dvě zásuvky na připojení k internetu, nicméně hned se sápal po té, kde jsem byl připojen, že mu to na té druhé nejde. Vypnul jsem internetovou poštu, a celý noťas. Vyzkoušel zásuvku, kterou jsem používal, ale zase mu to nešlo, tak chtěl veksl, tedy zase změnu, to se opakovalo několikrát. Zapnul jsem můj noťas a mě šel. Nechtěl pochopit, že je chyba asi v jeho přístroji. Tak jsem se oblékl a šel ven do nepohody.

Nerozhodil mě hned, ale takovéto situace by při dobré vůli personálu, respektive vlastníků, nemusely nastat. Každý jsme tady v pořádném stresu, tak proč další přidávat. Už tak je to drahá léčba, tak snad by to ubytování nebyla zničující položka.

Po dvou dnech jsem už tu zátěž začal pociťovat, na prsou i na páteři, obojí mi rychle a intenzivně reaguje na stres, za ta léta to vím, a tenhle ten psychický je opravdu zlý.

Jak začnu překonávat takovouhle pitomost, tak se bojím spát, bolí mi na prsou, rozbolí se páteř. Ještě, že v sobotu přijede žena, že ho v pátek ubytují jinde. Ale co bude za týden. Není to stařecké dětinství, ale docela normální. Vždyť docela běžné životní pochody jsou přes tenkou stěnu z koupelny slyšet.

Něco jsem zaslechl, že když budu trvat na samostatném pokoji, že budu muset platit 50 e denně. To jsou lehce vydělané peníze pro obchodního partnera VZP.

Krutou masku zvládám, protože nic jiného ani nejde, ale tohle je nadbytečné a proto hůř vůli zvládnutelné.

Ale to se stále vracíme k tomu, že doma je doma.

Den čtrnáctý – čtvrtek 15. 1.

Nechtěl bych to zakřiknout, ale pro mě to byl den, jaký by měl každý. Žádný problém s mašinou, od vstupu do převlékárny až do návratu zpět na chodu pouhých dvacet minut. Ani se tomu nechce věřit, kéž by ...

I počasí se vylepšilo, pod sluneční oblohou se lépe šlape do centra města. Těch deset kilometrů na konci cesty zpátky v Gastehausu je prý velmi prospěšných pro celou terapii.

A tak je i čas na literaturu, respektive čtení na sítích. Dokonce jsem se dočetl, že prý rakovina není nemoc, ale přírodou řízené prodloužení života. Propagátoři teorií o detoxikaci těla, hovoří o tom, že rakovina je to poslední projev extrémního překyselení organismu a toxicity těla. Aby prý organismus nezemřel na toto překyselení, imunitní systém soustředí vnitřní toxiny do určitého orgánu, „obalí“ je oslabenou super kyselou tkání a zapouzdří ji, aby nedocházelo k šíření toxinů do okolí. Tělo zakonzervuje jedy, které nemůže vyloučit, čímž si prodlouží život. Nezmění-li člověk způsob života a nedojde-li ke snížení toxicity v organismu, jsou metastázy posledním pokusem těla ke své záchraně. Je-li tomu tak, pak buďme mu vděční za to, jak nám slouží a co nejdříve mu ulevme detoxikací.

Den patnáctý – pátek 16. 1.

Den jak vystřižený z reklamního plakátu. Hlas v telefonu na pokoji mne vybídnul, přijďte na terapii. Telefonem proto, že to bylo o hodinu dříve, než se předpokládalo. Opravdu mimořádně rychlý byl i samotný průběh protonterapie. Bez šokbrnutí, zase do dvaceti minut hotovo, důležité je, že vlastní pobyt v záhořově loži byl minimální.

Dnes přijdu o spolunocležníka. Opravdu si oddechnu, snad manželka v sobotu přiveze, co je třeba, aby mne zbavila začínajícího nachlazení a rýmy. Následku nestejně tepelné pohody mojí a spolubydlícího, já chtěl teplo, on otevřené okno, i když venku bylo k nule a ještě zavřené topení. On se jen minimálně přikrýval, já spal zahalený. Léčení za statisíce a na takové drobnosti se šetří, tohle nemá VZP zmáklé. Nepodaří-li se mi přes víkend zbavit rýmy, nebude se po neděli ozařovat, pobyt se o to prodlouží.

Den šestnáctý- sobota + sedmnáctý – neděle 17. 1. a 18. 1.

Víkend volný, v sobotu od rána venku hnusně, sníh s deštěm. Do toho nemohu vylézt. K polednímu vyhlížím syna s manželkou. Co přivezou, abych nebyl v pondělí nastydlý, a byl bez rýmy, to je to základní, na co myslím. A není to prima právě proto, že je to následek „ekonomiky“.

Nestěžuji si, ale je to na úvahu, a hlavně řešení, aby ti příští tohle nepoznali.

Ono toho na poznání a nepoznání je mnohem víc, než si vůbec lze domyslet. Církevní – *nevědomost hříchu nečiní* - se v době času na čtení a přemýšlení dostává k nebezpečné pravdě. Není-li čas, moc se toho člověk nedoví, a když toho moc neví, tak ani nemůže moc přemýšlet o tom, co se kolem děje.

V opačném případě se třeba lze dostat k pravdám, které oficiální místa neuznávají. Umlčet tato „lidová“ moudra, i když je hlásají velice vzdělaní lidé? Nebo je vzít potaz, ale co by tomu řekl „léky produkující“ průmysl.

Jenomže, co když na těch moudrech něco je, či pravda převáží? Klame, nebo neklame nás např. Ing. Zdeněk Rozehnal, který na internetu popisuje metodu léčby rakoviny, kterou na své klinice v texaském Houstonu již téměř čtyřicet let léčí pacienty trpící smrtelnými formami rakoviny **Stanislaw Burzynski M.D, Ph.D.** vzděláním lékař a biochemik. Ten prý k léčbě používá především své vlastní postupy.

Stanislaw Burzynski za základ léčby považuje podávání netoxických stavebních látek lidského těla – peptidů a aminokyselin. Jejich působení je zacílené na geny. Dr. Burzynski tyto látky nazval antineoplastony. Opírá se o svoje zjištění, že tyto látky mohou fungovat jako „genetické vypínače“. Jsou prý schopny „vypnout“ geny, které způsobují rakovinu, a současně aktivovat geny, které růst rakovinných buněk potlačují.

Antineoplastony působí přibližně na sto genů způsobujících rakovinu, ale je možno je použít i vedle tradiční onkologické léky. Tato rozšířená koncepce „individualizované geneticky zacílené terapie“ zatím umožnila přístup k léčbě i těm lidem, kterým by jinak byla odepřena, protože dosud není úředně schválena. Dr. Burzynski se pokusil prosadit novou léčbu již v roce 1977, avšak americký Úřad pro kontrolu potravin a léčiv (FDA), obdoba našeho Státního ústavu pro kontrolu léčiv, prý začal intrikovat ve snaze odstranit tuto vážnou hrozbu pro rakovinový průmysl.

Čím je ohrožen? Dr. Burzynski je jediným vlastníkem patentu, což znamená, že pokud FDA ATN schválí, veškerý zisk náleží tomuto vědci – nikoli nějaké farmaceutické firmě.

Vypínám počítač, což když je to pravda, raději to ani nevědět. Nevědomost hříchů nečiní.

To je jako s ubytováním manželky. Bude se mnou na pokoji za 90 euro na den. A přitom jsem našel velmi slušný hotel, cca o 400 m dál, kde dvoulůžkový pokoj, určitě srovnatelný s Gastehausem, se snídaní vyjde mnohem levněji. Téměř 300 eur za týden rozdílu.

Den osmnáctý – pondělí 19. 1.

Další z super dnů. Přitom to byl den „dabl“. Tedy nejdřív pětihodinová chemoška, pak fofrem taxíkem do Gastehausu na oběd, a hned naproti na protony. Bez zbytečné minuty prodlevy, protonstroj protonoval, a to bylo **třinácté** ozařování. Asi urgence VZP už byla vyslyšena, zřejmě přetekl hrnec shovívavosti i u domácích pacientů. Pro nás, pacienty jenom dobře. Stačí ty následky neobejitelné.

Den „dabl“, však sebere hodně času, ne na, odpočinek v leže. Lékaři u protonů i na chemošce říkají chodit, chodit a ještě jednou chodit. A tak chodím. Naštěstí je mnichovské proton centrum hned vedle řeky obklopané obrovským lesoparkem. Jenom projít štrapáci z proton centra na nejbližší most umožňující přechod na druhou stranu řeky a pak po druhém břehu zpět k druhému mostu a přes něj na ulici vedoucí k místu startu je bratru pět kilometrů. Alespoň ty, jsou dobré. V běžný den je to dvojnásobek, ke svému prospěchu.

Den devatenáctý – úterý 20. 1.

Snad to tak už bude pořád. Zase super den. Proton protonoval, jak o život.

Ani jsem nečekal na oběd a odjel do okresního městečka Landsberg um Lech, krásného města se zajímavou historií.

Hitler začátkem dvacátých let minulého stolení psal v místní věznici svůj Mein Kampf. Teď je zde zavřený bývalý prezident Bayernu Mnichov Uli Hoeness, má si zde odsedět tři a půl roku za daňové podvody hodnotě třiceti milionů eur.

Pro mne je město důležité tím, že zde sídlí firma, s níž dlouhodobě spolupracuji při ochraně nepozorných řidičů před volně žijící zvěří. Kdo nepotkal u silnice, či přímo na ní, nějakou zvěř. Hagopur, to jsou takové divné smrady, které ani v přírodě volně žijící zvěři nevoní. I díky nim se snížil počet srážek motoristů se zvěří. Je to však pouze náhradní řešení, za nehody nemůže zvěř, ale řidič, který nerespektuje životní cykly ostatních živočichů, který si myslí, že mu všechno okolo patří, a tak se také chová.

Den dvacátý – středa 21.1.

Sice bylo trochu zmatků při pochopení se kdyže bude dneska ozárka. Za hodinu, nebo v jednu hodinu. Přes němčinu i angličtinu to vypadalo na to „v jednu hodinu.“ Doma by takový problém nemohl nastat, naštěstí jsou mobily a tak jsem se přes něj dozvěděl, že to mělo být „za hodinu“, ale když už jsem mimo tak tedy v „jednu hodinu.“

Předchozí den jsem neurgoval lístek s befelem na kdyže mám ve středu termín. Asi si už obě strany dáme pozor, aby každé ozařování končilo upřesněním nového času schůzky s protony.

Mašina pracovala asi dobře, spíš nastal nějaký nával, takže mezi prvním a druhým blikáním byla několik minutová prodleva. Určitě jsem se na zmatcích taky podílel, uklidňoval jsem se, tak holt vydržíš v masce déle. Dokonce i oproti předchozímu dni při blikání klepal nahlas zvuk času, také taková milá zvuková kulisa říkající všechno jde o.k., už to bude.

Pak to klasické zarachocení, když masku odpojují od záhořova lože, zpátky do převlékárny, ale zůstat v andílku. Je středu, takže po chvilce znova na lože a o patro výše na kontrolní CT, samozřejmě také v masce, ale to je skutečně krátké, do pěti minut.

Den dvacátý první – čtvrtek (22. 1.)

Sedě v dlouhé úzké hale čekaje na zavolání do šatny k převlečení do andílka jsem pocítil takovou divnou slabost. Říkám si, v tomhle „hluchém, či vypnutém stavu“ si na nic nevzpomenu, nenapíši a i řádku. Co to je?

Co to bylo nevím, ale než na mne přišla řada, tak to odeznělo, stejně nenápadně jako to přišlo. Zmiňuji to proto, že to jsou situace kdy je potřeba mít někoho u sebe, na koho to lze vyklopit, hlavně s tím nezůstat sám. Ale jak o tom bude člověk, znalý cizího jazyka poskromnu, hovořit, to jsou jemné záležitosti.

Na denně opakovanou otázku „maschine in ordnung?“ slyším stejnou odpověď, o.k. Ujišťující poznámka, tak to snad bude dobrý. I když předchozí pacient říkal, že mezi prvním a druhým ozařováním měl poměrně velkou prodlevu. Mně se to vyhnulo, a měl jsem tu proklatou masku za sebou. Zítra bude líp, to už bude sedmnácté ozařování, takže se přehoupnu za půlku, už to půjde z kopce.

Když už jsem u těch jazyků, tady by se dobře hodil polygot. Němčina, angličtina, polština, ruština, holandština, rumunština a také chorvatština, co jsem zatím postřehl. Nepoužívala ji jen jedna z pacientek, ale také praktická lékařka pomáhající pacientům s následky záření, nejvíc používá masti. A abych nezapomněl, patří do starého českého rodu Kollovratů, a hlásí s k tomu, že její předkové mají české kořeny.

Den dvacátý druhý – pátek 23. 1.

Čekal jsem ten slavný den, kdy se dostanu na vrchol a pak to už půjde jenom dolů. V pátek jsem šel na sedmnácté ozáření z celkem třiatřiceti. Bude po něm, a jsem za půlkou. Chvilku se mezi prvním a druhým cyklem něco zadrhlo, prý cvaj minuten pauza, bylo jich víc, v této chvíli to bylo jedno, myslel jsem jen na jedno, jseš za půlkou.

A ještě jedna dobrá zpráva provázela tento páteční den. Na internetu, zastrčená mezi vedlejší informace – přednost mají ptákoviny ze života tzv. celebrit – byla zpráva, že některé zdravotní pojišťovny už prolomily umělou blokádu mezi nimi a pražským protoncentrem a budou u něj svým pojištěncům zajišťovat, v případě potřeby, protonovou léčbu rakoviny.

Náhoda? Čekání na zavolání do šatny jsme si krátili povídáním s Němcem jezdícím do proton centra autem s pražskou poznávací značkou. V Liberci má nějaké obchodní zájmy, jinak je ze Saských Drážďan. Je tady s prostatou a stojí ho to 1000 eur denně. Pojišťovna, u které je v Drážďanech pojištěn, léčbu Bavorsku neplatí.

Hrozně se divil, co tam dělám, když jsem mu řekl, že v Praze máme také protoncentrum. Nevěděl o něm. Na vysvětlení této otázky běžná konverzační němčina nestačí.

Den dvacátý třetí - sobota + dvacátý čtvrtý – neděle

(24.-25.1)

Syn se svoji přítelkyní (už asi 13 let) spali ve dříve zmiňovaném hotelu dobré úrovně, do deseti minut od proton centra za podstatně nižší cenu. A i jejich nedělní snídaně, toť další inspirace pro poznámky.

Z prvního na druhý ledna jsem s doprovodem spal v ubytovně, říkáme ji *Jugenhaus*, je také asi do pěti set metrů od proton centra. Bylo po silvestru a dům nacpaný až po střechu, cca 64 eur za dvouložkový pokoj s vlastní sociálkou, a se snídaní. Klasický švédský stůl s velkým výběrem jídla pro vegeše i pro masožrouty. Velká jídelna s desítkami stolujícími, různého věku a národností.

Vzpomněl jsem si na ní právě v neděli při snídani v Gastenhausu čekaje na děti. V neděli nás je tady skutečně jen pár. Poprvé jsem si všiml, že personál odškrťává ze seznamu těch, kdo je

přihlášen na snídani. Všimnul jsem si toho proto, že se paní u stolku ptala na jméno mé ženy. Měla ho v seznamu.

A tak jsem si vzpomněl na tu mládežnickou ubytovnu a několik desítek lidí na snídani, jídelna je přitom otevřena dvě hodiny. Nikde nikdo nikoho neodškrtával.

Děti mi přivezli, jak jsme obecně zvyklý něco z domova na přilepšenou. Samozřejmě i nějaký puding a jogurty.

Nevědomost je svatá.

Co nevíme, neřešíme, nepřemýšlíme o tom, co nevíme, nešťouráme se v tom, co je nám předkládáno za svaté. Ale šťourů je dost, a bohužel internet postihl už i dospělou generaci.

Tak jsem jim dal číst, co najdeme na internetu o **nízkoťučných potravinách, tvarozích a jogurtech**, málo, kromě reklamních sloganů, pozitivního.

Například známý to v této oblasti lékař, MUDr. Petr Lukeš, tvrdí, že je to největší šmėčko, které může být. Ten tuk je chemicky odstraněn. Nikdo z dlouhověkých, s nimiž mluvil, by si prý nekoupil nízkoťučný tvaroh, nejedí Hery, Flory, jedí máslo. Poukazuje na to, že žádná kráva své telátko neotráví, to raději zdechne, ale člověk člověka za pár mincí zlikviduje....

Ve svých příspěvcích píše, že výroba jogurtu je jiná, než v minulosti. Dnes se dělá tak, aby vydržel co nejdéle. Před léty stačilo sníst dva jogurty a víc už nešlo, protože zaživací trakt osídlili mikroby, které tělo potřebuje - laktobacilem, který měl reprodukční schopnost. Jíst jogurt stačilo, protože si tělo řeklo, že má dost, třeba dvakrát do měsíce.

Ten laktobacil, který je třeba v aktimelu, je udělán velice šikovně - on má enzymatické schopnosti dál, ale hlubokým zmrazením ztratil reprodukční schopnost. To, co má odvést, v těle odvede. Ale musíte ho jíst denně. To je velice geniálně vymyšleno.

Evropské středisko Center for Food Safety provedlo rozsáhlý výzkum na téměř 1.000 vzorcích jogurtů vyráběných různými mlékárenskými společnostmi, aby zjistilo, jestli jsou tolik oblíbené jogurty zdravé, jak tvrdí reklama. Výsledky výzkumu se ukázaly být zklamáním: **průmyslově vyráběné jogurty nemají na lidské tělo pozitivní zdravotní účinek, ani neposilují imunitní systém.** Jogurtové nápoje od Danone, jako Actimel spolu s dalšími produkty, obsahuje **E1442 – geneticky modifikovaný kukuřičný škrob**, zahušťovadlo, které poškozují slinivku.

Nevědomost hříchů nečiní, když tohle nebudeme číst, nebudeme pochybovat i o tom, proč v restauraci v Gastehausu máme prakticky stále k dispozici nějaký jogurt, určitě je z vlastní produkce z bio-mléka.

Den dvacátý pátý – pondělí

(25. 1.)

Docela jsem na toto pondělí těšil, už jsem si zvykl, že je to dabl den, že lépe utíká. Na chemošku jsem byl pozván na 8,30 hod. Metro jelo bezproblémově, ne jako minulý týden, v 8,30 jsem seděl na křesle, na němž pobudu příštích asi pět hodin.

Doktor přišel stejně jako minule. V 9,35 mě pozdravil, zeptal se jak cítím, jest-li nemám nějaké problémy, a zasunul kanilu do žíly. Pak už sestřička napichovala nové a nové plastové obaly obsahující vzácné tekutiny.

Měl jsem sebou docela slušnou zásobu, poučen z předchozích, pití a jídla. Pomalu jsem snědl dvě poloviční housky s máslem a marmeládou, pak banán, dia hořické trubičky, a plechovku málo slazených kompotovaných mandarinek. Mezi tím, jsem opět zvědavě zabrousil na téma zdejší léčby. Do centra se musí metrem, zpátky, s chr, je s chr, taxíkem.

Vždycky jsem si myslel, že velké nemocnice umějí více věcí. Dvě stě metrů od proton centra je poměrně ve velké budově Rineckerova interní klinika. Jméno je shodné s tím, které nese proton centrum.

Podle typu stavby, tady na břehu kanálu a řeky Iser, vyrostla klinika dříve než proton centrum. Neptám se, ale že by na klinice neuměli dát kapačky, podle „manuálu“ onkologa?

Z centra zpátky taxíkem, co nejrychleji, proto jsem řidiči raději řekl jen cíl, který stejně neznal, a dodal, že ho povedu. Poslechl, třeba mají v Mnichově taky nějaké překvapující kontrolory vydávající se za cizince, jako v Praze.

Hned na recepci se ohlásit, a než jsem došel ke dveřím převlékáren, už byly otevřené. Možná do deseti minut trvala celá procedura, převléct, nechat se odvézt do jámy Ivové dvakrát s mezipřesunem být ozářen, zpátky do šatny, převléct do civilu a ven. Asi jsem trhnul rekord.

Problém nastal u večeře. Při sanaci chrupu mi byl vyměněn čtyřicet dva let držící můstek, byl ze vnitř ze žlutého kovu, jak se říká tzv. „zlatým zubům“, za náhradní.

Kousl jsem s chutí, do jídla, které tu ještě nebylo, do pečených žebírek, a bylo po chrupu. Asi budu muset zajet domů k zubaři, až se úplně vrátím, zase bude mít dovolenou, tak byl asi chodil dlouho bez předních zubů.

A tak mottem dnešního dne by mohlo být – **kdo pozdě chodívá, sám sobě prospívá.**

Kdybych nedodržel dohodnutý čas na chemošku, mohl bych spát o hodinu déle

Kdybych se mohl dostavit na protony včas, třeba bych nezjistil, že jde dosáhnout i kratší časy pobytu v masce

Kdybych přišel později na večeři, třeba by už tam nebyla ta žebírka

Den dvacátý šestý – úterý

(27.1.)

Včerejší dosud nedosažené tempo, se sice neopakovala, ale naštěstí nepřišel ani druhý extrém. Ve srovnání s ostatními ozářeními to byla ta lepší část.

Musím se přiznat, že už několik dní nepočítám, jak jsem v prvních dnech překonával to dobu v masce. Asi jsem se s ní na obličeji už poměrně dost vyrovnal. Ted' spíš sleduji jako slepý ruch okolo. Různé šoupačky, popojíždění, hlasy za sklem, zvonky a gongy.

Zatím však nic nepotvrdilo, co jsem si o moderní technologii myslel. Měl jsem představu, že se mnou, s lůžkem, bude hýbat nějaká ruka ovládaná počítačovým programem. Když dokáže počítačem řízený stroj skládat třeba i hodinky, tak proč by neuměl manipulovat s lůžkem na milimetr přesně. Jednou zadané parametry lokalizace místa potřebného k ozáření, popřípadě ještě přesun na jiný bod, by asi zrychlil celý cyklus ozařování. Nevida jen cítě, vím, že se mnou často na nějakém rameni pohybují, jako když ručně zaměřují ten správný směr paprsků. Třeba se mýlím, ale tohle je pohled ze vnitř dění.

Když se ozve poslední gong a slyším, jak se pohybuje nějaká pevná stěna, pak se začne uvolňovat maska a já mohu vyndat z úst ten kryt na jazyk, říkám mu roubík, uvidím, že s tím ramenem pohybuje asi nějakou páčkou obsluha (yostikem).

Den dvacátý šestý byl dobrý i tím, že jsem našel pochopení u zdejších lékařů, a že lze organizačně zajistit, abych mohl na otáčku zajet ke svému zubaři pro jiný provizorní pevný můstek. Hurá.

Odpoledne hustě sněžilo, na procházku to ani trochu nelákalo, tak jsem se zase dal do listování v internetu. Našel jsem tam spoustu zajímavých informací. Například jsem našel informaci pro rekonvalescenty, jak mají jíst na podporu uzdravování.

Dozvěděl se tvrzení, že

- konzumace živočišných proteinů nás dělá více náchylnými k rakovině
- **kasein** (sýrovina), nejčastější bílkovina v mléčných výrobcích, prý je **největší podporovatel rakoviny ze všech**
- je třeba se vyhnout potravinám s **konzervačními látkami, nadmírou barviv, umělými příchutěmi a emulgátory**
- přídavné látky v potravinách jsou většinou testovány na hlodavcích, ale ti mají odlišný metabolismus oproti člověku, takže výsledky jsou sporadické (např. krysy po požití metanolu neoslepnou)
- ne všichni lidé mají trávicí enzymy na **rýži, tropické ovoce, na "dary moře"** a na další pochutiny, které se "nerodí" v našem klimatickém pásmu
- jíme v průměru až o 60% více, než bychom měli
- **kuřecí maso** (kuřata krmené umělými a masokostními moučkami) obsahuje chemikálie a rakovinotvorné látky
- **uzené výrobky** nejsou dlouhodobě vhodné, protože v jejich tuku se usazují škodliviny. Je to potravinu patřící mezi hlavní příčiny vážných onemocnění.
- **šunka** působí škodlivěji než uzené výrobky, nejenom použitím rychlosolí ve výrobě, ale vyplavuje vápník z těla

a tak lze pokračovat. Zmoudří lidstvo, je-li to pravda?

Den dvacátý sedmý – středa

28. 1.

Uzavírá se druhá desítka ozařování, už jenom třináct. Chtěl jsem to mít rychle za sebou. Občas se stane, že se některý pacient někde zapomene, a co se vzniklou dírou, tak jde ten, co je připraven.

Měl jsem na lístečku napsáno 11,10. Zároveň je počítáno s tím, že přesto že jde orientační čas, že před kabinkami budeme o dvacet minut dříve. Byl jsem tam téměř o hodinu dříve. I když sluníčko svítilo na nové sněhové nadělení, na nějakou delší procházku to časově nebylo.

Po hodině čekání se mi jedna ze sestřiček omlouvala, že musím ještě chvilku, tak dvacet minut počkat, nejdřív musím absolvovat cétečko, a to zrovna není volné. No jo, je středa a na ni u mne vychází kontrolní cétečko. Dvacet minut ještě neuběhlo a byl jsem vyzván k převlečení do andílka, že by už. Ne, to byla jen taková mezihra, že se něco děje. Po chvilce už konečně do záhořova lože a v něm o patro výš.

Po cestě ukazují sestře, i když to asi nejsou zdravotní sestry v našem pojetí, ale spíš technici, oteklá víčka na pravém oku. Už se asi vzpouzejí tomu tlaku masky, proto ji přemlouvám, aby nedorážela masku tak natvrdo. Uznale pokyvovala hlavou, masku začala nasazovat skutečně na poslední chvíli, ale zase na tvrdo. Ještě, že to vyšetření na cétečku je poměrně krátké.

Ani vlastní ozáření se nevymykalo normálu, mezi cykly sice trochu delší pauza, ale snesitelná. Dokonce mi připadalo, že i ta maska není tak natvrdo, má pocit, alespoň jsem se slyšel, že jsem si i chrupnul. Kdo ví.

Den dvacátý osmý – čtvrtek

29. 1.

Dneska to už bude za oko, tedy jednadvacaté ozáření. To se to radostněji vstává. Ve čtvrt na dvanáct je předpokládané pozvání do šatny k převlečení. V jednu už budu po o, a můžu na delší špacír, slunce k tomu zve.

Na chodbě před šatnami jsem byl dříve než požadovaných dvacet minut. A zbytečně. Dokonce ani ti pacienti, co jsou při zákroku uspávání, ještě nejsou hotovi, jeden už byl v umělém spánku a tak ho raději probudili.

Mašina byla „kaput“, v tom babylonském mumraji se dalo zaslechnout, že na tom technici pracují, že se jedná o nějakou systémovou závadu a zítra, v pátek, na to přiletí specialista. Takže s největší pravděpodobností až zítra.

Co teď. Nakonec vyhrála úvaha, třeba se jim to povede opravit, a když nebudu na pokoji ...navíc i to sluníčko se začalo skrývat, a studený vítr vyhání slzy z očí, a v notteboku mám čurbes, a napsat musím další supliky za ty živáčky, které z přírody mizí vinou člověka, a ...

A tak jsem celé odpoledne „uklízěl“ v počítači, rozesílal supliky, ...Uteklo to jako voda.

Nikdo z personálu Gastehausu nic neříkal, z protocentra také nikdo nevolal. Někteří pacienti odešli do města na konečně dobrou večeři, ti, co dojíždí z jiných ubytovacích zařízení, také odjeli.

Po večeři zpátky na pokoj dokončit rozdělané ... Ve čtvrt na osm telefon, heló, hier protoncentrum...

A je to jasné, nějak se jim ta mašinka povedla opravit, a tak obvolávají kdo je přítomen. Ani si neberu bundu, těch pětadvacet metrů mezi budovami přeběhnu. Je to tak, zpoza zdí je slyšet ten hluk šoupajících se „zdí“.

Jak jsem tak ležel v tom záhořově loži začal jsem si říkat, že pomalu už tu masku ani nevnímá, nějak jsem se s ní zžil. Když je vůle, tak se dá i na tu prokletou masku zvyknout, hlavně se na ni nemáme proč zlobit, ona za to nemůže, ona nám pomáhá.

V osm jsem byl zpátky na pokoji.

Den dvacátý devátý – pátek

30. 1.

Z pokoje vidím na tu dlouhou prosklenou chodbu protoncentra, a ještě před odchodem na snídani vidím, že tam žádný klid není. To by bylo dobře.

Krátce po desátém už jsem také před dveřmi šaten. Co kdyby. Pravda je, že se otevíraly dveře jen na jedné straně budovy, ale hlavně, že souputníci touto kalvárií se střídají, jeden tam, druhý ven.

Asi po hodině čekání v tomhle babylonu jdu na řadu.

Co jsem dneska viděl, to jsem ještě neviděl. Klobouk dolů, asi celý tým točící se kolem ozařování pořádně zapřemýšlel a ...makalo se o sto šest. Sice jen na jednom ozařovacím místě, ale o to možná lépe.

Leže na vozíku v tom tvrdém gypsu jsem, asi nejen já, zíral. Vypadalo to jako na nádraží, vyjíždějící vozík vezoucí „kolegu“ z ozařovacího pracoviště se jen těsně míjí s vozíkem, na které je vezen další na ozáření. A to už na chodbě čeká další „obsazený“ vozík.

I v samotném pracovišti to jde skutečně od ruky. Žádný prostoj, jak při přesouvání pod „protonové dělo“, při přemístování na jiný směr ozařování, ani při odvozu zpět. Dneska určitě padnul rekord.

Pod tlakem se dějí věci. Pak ještě chvilka diskuze o času ozárky na pondělí. Chtěli, abych přišel na jedenáctou, jenomže od cca, jak přijde doktor, devíti mám chemošku. Nastal problém, dneska jsem byl mezi posledními, takže už je to v počítači seřazené, co s tím. V tom jim neporadím, jen jsem slíbil, že zase budu spěchat taxíkem zpět.

Tak, mám přijít, jak nejrychleji to půjde, dobrá rada.

Poměrně dost slzím, na ozařované části obličeje už nerostou vousy, venku fouká vítr, důvod zůstat doma.

A tak jsem se zase zahloubal do internetu. Minule jsem se nedostal k přečtení článku Ing. Zdenka Rozehnal o pitném režimu. Shodou okolností se dopoledne, při čekání, o pití dost hovořilo, mezinárodní „sněm“ čekajících pacientů a jejich doprovodu se shodl na tom, že ani pít pořádně neumíme.

Škoda, že jsem se k přečtení zmíněného povídání dostal až odpoledne, mohl jsem také přispět do diskuze.

Tak alespoň pro vás, čtenáře. Autor doporučuje

- větší množství pokud možno vypít dopoledne, kdy tělo nejvíce vylučuje odpadní látky
- před jídly vypít minimálně 3 dcl vody, ideálně v rozmezí 15 - 30 minut před jídly
- pít až 1 - 2 hodiny po jídle
- množství vypité vody před jídlem a při jídle korigovat tak, abyste pokud možno do dvou hodin (každopádně do jedné hodiny) po jídle nepocítili žízeň

- v létě vypité množství vody úměrně navýšit
- pití minerálních vod omezit na maximálně 2 dcl denně
- voda je nejideálnějším prostředkem transportu živin a kyslíku až k té nejmenší buňce, a zpět odvádí odpad
- čistá pitná voda by měla tvořit min. 90% z celkového příjmu tekutin v průběhu dne (jedna ze základních podmínek pro odstranění závažných zdravotních problémů)
- pití čajů na žízeň je cesta proti svému zdraví (max. 5% z celkového objemu přijímaných tekutin)
- žízeň je klinický symptom dehydratace
- tři čtvrtiny populace světa trpí chronickou dehydratací
- nedostatek vody v organismu má vliv i na to, že nemůžeme zhubnout, ale také na bolest zad a kloubů
- dodržování pitného režimu v podobě tří litrů vody denně může snížit riziko vzniku rakoviny tlustého střeva až o 92 procent, o 80% riziko vzniku rakoviny prsu a o 49% snižuje riziko vzniku rakoviny močového měchýře

Dolistovat, dočíst, dopsat, zavřít notebook, a jít na večeři.

V celém velkém Gastehausu jsme zůstali čtyři ubytovaní. Já, Rumun, Rus a domorodec. K tomu recepční, kuchař a servírka, ta říkála, že to takhle bude celý víkend.

Den třicátý - sobota + třicátý první – neděle

(31.1.-1.2.)

Víkend splývá v jeden časový úsek. Jeho příjemným doplňkem jsou návštěvy. Zatím jsem tady nebyl sám, a určitě ani nebudu. Příbuzní za mnou jezdí pravidelně. Na známé bude čas až doma. Tento víkend přijela praktická lékařka s ortopedem. Chtěli vidět, v jakém jsem stavu, zda ve svých mailech před nimi něco nezatajují. Kouknout i na současný stav i páteře po třiceti dnech na nepřizpůsobivém lůžku. Přivezli nějaké medikamenty do nosu a oka, a

doporučili raději nechodit na slunce. Fyzioterapeutka prý bude mít práce dost a na dlouho, než to zase dá do pořádku.

Vnitřek nosu je skutečně v dezolátním stavu, někde to záření zanechá vedlejší účinky. V té souvislosti chci připomenout, že až do dneška jsem na pokoji sám. Kapacitou Gastehausu ani snad není třeba dávat dva různorodé lidi k sobě. Pacientů je tady skutečně málo, ubytovaných ještě méně, většina samoplátců bydlí po hotelích.

Pro představu. Za což jsme zaplatili Gastehausu za ten delší týden, co byla se mnou na pokoji, zhruba třicet tisíc, 90 eur za noc. A ani se pořádně nenajedla, na zdejší jídla nejsem ani já moc žhavý. Poslední dobou dávám přednost housce s máslem a marmeládou, ale, nestěžuji si, to je dáno jinou tradicí atd.

To znamená, že pokoj byl prodán na každou noc za 180 eur, to je třikrát více, než je v těchto dnech v dobrých hotelích cena za dvoulůžkový pokoj.

Takovéto srovnání stojí za zamyšlení i na VZP. Ale proč stále obhajují individuální ubytování pro pacienty. Je z mnoha důvodů skoro až nutné.

Představte si, že budete s nějakým cizincem na pokoji, a on vás bude každé ráno přes sádkartonovou stěnu koupelny tři čtvrtě hodiny rušit čištění nosu, je to opravdu hnus, to nejde ani popsat. A to se opakuje i několikrát během dne a večera. Často i v noci.

Pro zvládnutí psychického a u některých i skutečně fyzického strádání je nutný klid a pohoda, kdy nikoho nerušíte svými nutnými lidskými projevy, ani on neruší vás.

Opravdu jsou možná až ohrožující léčbu takováto spojení, která vznikají z čistě ekonomických důvodů, neohlížeje se na medicínské potřeby.

V neděli ráno, mi oznámili dopisem, že si mám zamknout svoje věci, protože zítra, v pondělí, dostanu spolubydlícího. Má to být Maďar. Gastehaus není obsazen ani z polovičky. V recepci jsem jemně proti tomu remcal, dozvěděl jsem se, že těch 90 eur je nárok na postel, nikoliv na pokoj.

V rozhodnutí o tom, že VZP uhradí mojí léčbu, se mimo jiné píše o tom, že z důvodu hospodárnosti v Mnichově...

Povedlo se mi zkontaktovat mailem příslušného pracovníka z VZP a informoval jsem ho o této absurditě. Slíbil, že v té věci něco podnikne.

A to jeden z důvodů proč bych býval upřednostnil, respektive co mluví pro léčbu doma.

Prý se už něco kolem „bulovky“ hnulo, našel jsem to v parlamentních listech, internetové „novinky“ se o tom, ani nezmínily, nebo někde jen okrajově.

Den třicátý druhý – pondělí

(2. 2.)

Pondělí jako každé jiné. Pokaždé jiné. V před osmou ráno to chtělo vyšší zimní boty, sněhu přes noc napadlo hodně. Ale pak v nich být celou chemošku, to by nebylo moc dobré. Tak vyhrály vyšší polobotky. K metru je to nějakých tři sta metrů, sníh suchý, ani v centru Mnichově nic jiného. Dobře to dopadlo.

Doktor přišel tak, že mi už v devět napichoval kanylu. Asi spěchal, mám tam velkou podlitinu. Z lahví to také rychle kapalo, v půl druhé hotovo, za čtyři a půl hodiny.

Rychle na taxi, to ještě stihnu něco málo zakousnout od oběda a pak na ozáření.

Sedě u oběda se dozvídám, že proton neprotonuje, vůbec se nerozběhl. A asi do večera v provozu nebude. V sobotu ho prý nějakí technici dávali dohromady, ale asi nedali. Možná, že bude v provozu v úterý, prý nás obtelefonují.

Jak to bude s náhradami, nikdo neřeší. Počet ozáření je stanoven podle diagnózy, na to mají pacienti spočítanou i délku pobytu v Mnichově, či přímo v Gastehausu. Pacient od Bajkalu na čtvrtek má zabukovanou letenku do Moskvy, kde má nastoupit v pátek chemoterapii. Ale což když nebude mít za sebou všechny ozářky?

Nebo já. V Gastehausu se mnou počítají do 16. 2., možná i už bez oběda. Což když mi jedna ozářka bude chybět. Je spočítáno, že tu třiatřicátou mám mít toho 16. 2., až se vrátím z chemošky.

Bude VZP platit další moje ubytování, ale proč ona? Chyba nastala na straně dodavatele, nebo to má on ve smlouvě ošetřené jako nepředvídatelnou překážku v plnění?

Zůstat zde déle asi by nebyl problém, ale na kdy mám pozvat odvoz? Na kdy pro něj objednat ubytování?

Naštěstí se proton umoudřil, a předchozí úvahy se pro tuto chvíli staly být bezpředmětné.

Ještě jedna novinka mne čekala na pokoji. Spolubydlící. Naštěstí, v neděli večer jsem dlouho meldoval u recepčního, ať to nějak vyřeší. Našel v seznamu těch, co mají v pondělí přijet jednoho Čecha, z Českých Budějovic, víc prý udělat nemůže.

Potkal jsem ho na pokoji a po krátkém formálním představení jsem to na něj vybalil. Neskrýval jsem svoje problémy, kterými bych nechtěl obtěžovat ani příbuzné. Ale víc, než že jsem o tom VZP informoval, jsem už udělat nemohl. Jedině připlatit k těm 122 eur, co platí VZP Gastehausu ještě 50 euro za to, že budu sám.

V recepci mají instrukci, jak už jsem uvedl, že těch 90 eur je nárok na postel, nikoliv na pokoj. Takže dávají pacienty dohromady bez ohledu na jejich zdravotní stav a potřeby, peníze jsou peníze. To znamená, že VZP platí za tento pokoj také třikrát více než je cena v místě a

čase obvyklá? Až se vrátím, tak se zeptám, ale nepřepokládám, že se skutečné odpovědi dočkám.

A to kapacita Gastehausu vyčleněná pro pacienty, pardon, klienty Protonového centra, je využita asi tak z třetiny. A další stovka volných míst z drtivé většiny zeje prázdnotou.

To není pro nás, gastehaus, výdělečný kšeft, tak plat'te.

Den třicátý třetí – úterý

(3. 2.)

Úterý nemilé překvapení nenachystalo. Protostroj protonoval. Aspoň, že tak. Každé zpoždění komplikuje život nejen pacientům. Ještě po snídani zjistit kdy kdo jde na řadu a pak čekat. Nejdříve jdou ti, co musí být na terapii uspaní a děti, pak ti ostatní. Pořadí vcelku logické.

Ven to sice zasněžené okolí a slunce nad hlavou láká, ale dopoledne je krátké. Tu chvíli je lepší využít nakouknutím do knihovny. Počítačové.

Novinky je lepší přeskočit, je to více o „celebritách“, třeba o nějaké sestřenici nějaké herečky, která hrála nějakou roličku v těch nekonečných seriálech, která ale má umělohmotné pětky, které kdekoliv a komukoliv ukazuje na obdiv.

Tohle zřejmě domovský Seznam nezvládá, ale uvnitř je toho hodně k přečtení. Tady je na to dost času.

Ale zase, když tam člověk čte o tom, jaký marast jsou schopni obchodníci nabídnout na pultech, to zase je moc na žaludek. O nekvalitě potravin na našem trhu přitom nehovoří laici, ale lidé, které je možné považovat za odborníky. A když člověk právě se léčí s rakovinou čte jakéže šmejdy, dokonce výrazně prospívající rozvoji karcinomů, dávají výrobci do potravin, tak začnou nervy pochodovat. Církev měla pravdu, a také toho náležitě využívala - nevědomost hříchu nečiní.

Možná, že tato „pravda“ by se hodila tomuto státu, lépe když lidé moc nevědí, v opačném případě remcají a na stát nadávají.

Takže tenhle stát není schopen chránit své občany před zločinci, kteří z velké části importovali technologii zvenku, nebo jímž, jako strategickým partnerům, byl potravinářský průmysl z větší části „prodán“. Zavírám „knihovnu“ a jdu raději čekat na protony.

Žádné překvapení, žádné změny. Klid, žádné šíbování vozíky jako s vagony na seřazovacím nádraží.

Už i zase delší čas v masce, a pak zašišlané slovo „start“, aby se za chvíli ozvalo „cvaj minuten zu starten“. Ani už nepočítám, vzpomínám na ten blázinec v pátek, kdy ztrátový čas někam zmizel. Zase jsme v běžných kolejkách.

Den třicátý čtvrtý – středa

(4. 2.)

Už jenom dvanáct dnů do konce. Den uprostřed týdne s ozařováním také tak nešikovně před polovinou dne. V jedenáct. Ono to ani nejde denně ráno vyskočit brzo na snídani, pak na chvilku ven, zpátky na ozářku, pak se potulovat kolem Proton centra, zpět na oběd a pak delší volno na pořádný špacír.

Zato je čas na povídání o tom, co člověk nevidí. Jak jsem se už několikrát zmínil, jsem připoután k záhořově loži neprůhlednou maskou, takže jak se tam ty přístroje na ozařování pohybují, nevidím, pouze se snažím sluchem rozpoznat, kde asi jsou.

Spolubydlící má také hlavu pevně připevněnou ke stejnému lůžku. Ale pomocí něčeho, co lze přirovnat k přípravku na odebrání „zkusu“ pro výrobu náhradních zubů. Musí se zakousnout do tvrdé gumy na železe pokrývajícím dolní patro, zároveň je to prý i ochrana jazyku. Takže velkou část přípravy ozařování vidí. Vidí, to, co mi je upřeno, co se mohu jen domnívat. Může se dívat, ale je upozorněn, a také podvědomky, zavírá oči, jak začne chromotron odpočítávat čas.

Každé místo vyžaduje svoji individuální techniku. „Ničení raka“ na plicích zase potřebuje plíce v maximálním klidu. Na to je potřeba spát, tedy narkóza. Sice také škodí, proto je často, jde-li to, nahrazována lokální anestézií, ale její následky se dají časem napravit, což u raka nejde říci.

A tak moje sluchové vjemy spolubydlící koriguje. To ježdění židle po dlažbě, včetně slov operátorek přichází přes reproduktor. Ganger je zavřen, jsme v něm sami, to je to, odtud pochází ty hluky „pohybujících“ se zdí.

Samotné ozařování patřilo časově do lepší poloviny, včetně šetného, časově, využití masky. Tvář už je pěkně začervenalá, nos mám jako alkoholik pijící extraligu, kontakt s materiálem masky vůbec není příjemný. A to na poškozené místo několikrát denně, včetně vnitřku nosních dutin, plácám hodně doporučené masti. Ta neléčí, ani to po dobu ozařování není účelné, až bude po něm, pak se budou odstraňovat následky.

Den třicátý pátý – čtvrtek

(5. 2.)

Už v devět čekám v dlouhé chodbě na výzvu k převlečení do andílka. Po tři čtvrtě hodině jsem konečně v „loží“ a hurá na ozářku. Už dlouho jsem čas nepočítal, řekl jsem si, že to zase zkusím.

Dudlík, nebo roubík, jak se to nazve, třeba ochrana jazyka povlečená pánskou ochranou, suchou, maska a její pomalé utahování nacvakávání do lože, to je děj. Děvčata sledují moje ruce, jejich reakci, vědí, že už ta živá kůže začíná dost bolet. Vědí také, že vím, že maska

musí zajistit nehybnost očních víček a hlavy. Nikdy jsem nechtěl nemožné, nešidím je, byl bych sám proti sobě.

Rukama jím dávám vědět, že maska už zavřela víčka, že sedí pevně na čela, spáncích, bradě a dolních čelistích. Ta setina milimetru na pravé tváři dělicí masku od bolavé tváře už nic neohrožuje. Taková maličkost, ale jak důležitá i pro pacienta.

Povedlo se, proton protonoval, na chodbě v civilu jsem byl za chvíli. A pak co nejrychleji domů, do zubařského křesla.

Den třicátý šestý – pátek (+ pro tyto poznámky nezajímavý víkend)

(6. 2.)

Musel jsem se vrátit. Při jednom jídle jsem si zlomil ten provizorní můstek. Horní ret, zrovna na ozařované straně začínal výrazně natékat, a byl už i rozdrásaný.

Byl jsem hned před započítáním ozařování upozorněn na maximální pozornost. Rozdrásaný ret, to není nic dobrého, každý boláček se může negativně odrazit v dalším postupu léčby.

Vždyť k omezení rizika na minimum se nesmím ani holit žiletkou, abych si neudělal třeba jen mikroskopickou řeznou ranku. Tak se na stará kolena učím holit elektrickým strojkem.

Doma jsem byl včas, abych stihnul vše, co bylo nutné. Díky za pochopení pana zubaře, který zorganizoval v laboratořích výrobu nového provizorního můstku prakticky na počkání. Ještě jsem stihnul ukázat oko, kde to škrábalo očnímu lékaři. Žádný zánět tam nenašel, doporučil mastičku, která fakt pomáhá. Jenom se divil, že po tolika ozářeních na to oko ještě vidím. Když jsem mu řekl, že jsem ozařován protony, už se nedivil.

Pak to byl normální rodinný víkend, samozřejmě ovlivněný dlouhodobou nepřítomností.

Autobus zpět odjížděl v neděli od pražského hlavního nádraží v 14,30, na pokoji jsem byl v 19,00 hod.

Den třicátý devátý – pondělí

(9. 2.)

Je mi líto spolubydlícího, ráno jsem musel brzo vstát, a kolega nemohl kvůli mé časně ranní hygieně dospat. Je ohleduplný, dělal, že spí, ale to nejde utajit. To je ta obrovsky krutá situace, když jsou nuceni dva zcela neznámý lidé trávit společně pokoj. Oba potřebují na zvládnutí terapií soukromí, ale s tím výdělečný podnik dnešního zdravotnického průmyslu nepočítá.

V půl deváté, podle dohody, už sedím v křesle, kanylu jsem z rukou doktora dostal do pravé ruky těsně před desátou. Do pravé ruky proto, že se sám zhrozil podlitiny na místě minulé chemošky. Pět hodin do mne tečou různé tekutiny mající za cíl ochránit ledviny, vylákat na cukr rakovinové buňky a platinou je zabít.

Sestřička mi při odebrání kanyly zdůrazňuje, že mám ještě vypít alespoň dva a půl litru tekutiny, samozřejmě nejraději čisté vody, ne minerální.

Byly již tři hodiny, oběd žádný, hned na fotony. Překvapení se nekonalo, čekali jen na mne, akorát mašinka již nějak trucovala. Rychlá kontrola ústní dutiny, ret měl od pátku dost času na zhojení, tak jdeme na to.

Při nasazování masky dávám rukama opět obsluze vědět, že maska už zavřela víčka, že už sedí pevně na čele, spáncích, bradě a dolních čelistích. Vznikla tak asi ta setina milimetru „vůle“ na pravé tváři dělicí masku od bolavé kůže, nic však úspěšné ozařování neohrožuje. Je to drobnost, ale pochopení od personálu je důležité.

Dlouho to netrvalo, chromotrom začínal odpočítávat. Po deseti ozářeních však byl konec. To je málo, říkám si, nebo že by změna v programu ozařování. Mám o čem přemýšlet, krátký čas jsem na to zase neměl. Co to je? Pak se zase ozvalo to tikání, jeden záblesk a zase nic dál. Zažil jsem ještě další tři restarty, jak to nazvat, než bylo dosaženo devatenácti ozářením.

Další cyklus už měl méně zastávek. Když mi snímali masku, viděl jsem už v očích omluvu, ta se dát opravdu říci jen očima, bez zbytečných slov. Oni za to nemohou, stejně jako maska nemůže za to, že jsem ji zase měl na sobě nadbytečně dlouho.

Co bude dál?

Den čtyřicátý – úterý

(10. 2.)

Co bude dál? Tahle závěrečná otázka včerejšího dílu byla prorocká. Na půl desátou, cca dvacet minut před předpokládaným časem, jsem se v recepci protoncentra dozvěděl, že se mám jít zpět na pokoj a čekat na zavolání. Pardon, maschinen kaput, něco v tohle smyslu byl důvod toho vrácení na pokoj. Jak dlouho však asi nikdo nevěděl.

Dali to dohromady. Na řadu jsem přišel po druhé hodině odpoledne. A jak bývá pravidlem, personál se snažil dohnat s maximální ohleduplností k pacientovi, co se dalo. I s tou maskou se čekalo prakticky až na výzvu z centra, na poslední chvíli. Ani stroj se nezastavil, prostě den následující po průšvihů.

Slunce stále svítí, ale po ozářením bych neměl na něj jít. A tak sedím na pokoji a čtu v internetové knihovně dál, přitom sedění je prý to jedno z nejhoršího, co může člověk dělat pro své zdraví.

Tvrdí to prý i Americký onkolog David Agus, prý hvězda mezi onkology, ve svých 10+1tip na dlouhověkost. Pověst si prý získal jako zastávce genového testování v rámci prevence. Svě učení opírá o přesvědčení, že v našich genech jsou uloženy předpoklady k nemocem, které nás mohou v budoucnosti ohrozit. Každý by měl, podle něj, absolvovat genetický test, aby věděl, jaká jsou u něj rizika.

Pokud to není náborový leták do jeho ordinace, tak začíná hezky až populisticky. *Vyhod'te všechny vitamíny, pětikrát týdně si nalijte dvě deci červeného vína a v neděli se pořádně vyspěte!* To je podle něj základní recept na dlouhověkost.

1. V neděli se pořádně vyspěte! - Lidské tělo má jisté návyky, kterým škodí stres, s nímž se většina z nás denně potýká. Psychické zatížení je také jedním z hlavních předpokladů pro vznik nemoci. Pokud tedy během pracovního týdne vstáváte brzy ráno, tělo se potřebuje zotavit. S touto »nedělní rezervou« si organismus vystačí minimálně do středy.

2. Vždy jezte ve stejnou dobu! - I když by vaše jídlo měla představovat pouhé jablko, i tak si ho dejte! Studie jasně ukazují, že lidé, kteří mění časy, kdy jedí, mají až o 80 procent vyšší předpoklad pro vznik cukrovky.

3. Zbavte se nepohodlných bot! - Ženy mají potřebu nosit vysoké podpatky za každou cenu. Jakmile je ale začnou bolet nohy, měly by se jich okamžitě zbavit. Důvodem je fakt, že tato bolest má za následek bolestivé záněty, které mají často smrtelné následky! Například se zvyšuje riziko vzniku rakoviny, srdečních onemocnění a Alzheimerovy choroby.

4. Cvičte maximálně hodinu denně! - Pohyb je zdravý, ale ne pokud se jedná o nadměrné cvičení. Jakmile cítíte bolest, přestaňte. Svaly na stehnech jsou sice fajn, pokud chcete běžet maraton, ale ne ve chvíli, kdy hrozí, že tím vaše zdraví utrpí.

5. Ruce pryč od vitaminů! - Vitamíny A, B nebo C – žádná studie doposud neprokázala, že pokud je berete, jste více chráněni před srdečními chorobami či rakovinou. Právě naopak. Vitamin D a C vyživuje zdravé buňky, proč by se jím nemohla nakrmit i rakovinná buňka? U žen, které užívají multivitamíny, je až o 15 procent vyšší riziko rakoviny prsu než u těch, které je neberou.

6. Neseďte celý den! - Pokud prosedíte většinu dne, má to neblahé následky na váš metabolismus. Když sedíte pět hodin denně, je to, jako byste vykouřili krabičku cigaret. I když musíte být v práci, snažte se alespoň při telefonování chodit. A když chcete kolegům něco sdělit, nepište jim e-mail, ale řekněte jim to osobně.

7. Každý den si dejte dětský aspirin! - Je v něm obsaženo 75 miligramů kyseliny acetylsalicylové, díky níž snížíte riziko vzniku rakoviny až o 40 procent, riziko srdečních chorob o 22 procent a mrtvice o 17 procent. Samozřejmě existují i vedlejší účinky, jako je například ředění krve, ale nežádoucí účinky má i auto. Faktem zůstává, že užívání dětského aspirinu má více výhod než nevýhod.

8. Nejezte čerstvou zeleninu ze supermarketu! - Většina vitaminů je obsažena v hluboce zmraženém ovoci či zelenině. Stejně tak v pokrmech, které jsou zmrazeny šokem (např. ryby jsou pak bez ledových krystalků, které je jinak znehodnocují).

9. Vyhod'te mixéry a lisovače na ovocné šťávy! - Kolik ovoce se vejde do sklenice? Dost. A teď hádejte: skutečně chce vaše tělo sníst deset mrkví najednou? Neřekl bych. Ovocné šťávy jsou kalorické bomby, které navíc při styku s kyslíkem ztratily většinu živin.

10. Výtahům se vyhněte jako čert kříži! - Výtahy jsou asi jedny z nejméně zdravých vynálezů všech dob. Použijte raději schody. Navrhoval bych, aby za používání výtahů společnosti platily. A když už jsme u toho, měli by také zajistit parkoviště, které je daleko od kanceláře.

11. Pravidelně pijte červené víno! - S radostí si ho dopřejte klidně i pětkrát týdně. Je výborné pro vaše srdce a cévy.

Den čtyřicátý první – středa

(11. 2.)

Je to poslední středa strávená v mnichovském protoncentru a Gastehausu? Měla by být. Dnes jsem měl na obličej masku po dvacáté deváté, tedy do konce zbývají ještě čtyři ozáření. Kdy budou, to nikdo nedokáže s přesností říci.

Původní předpoklady počítaly s třicátým třetím ozářením na pondělí. Jenomže ty zlomené zuby narušily nalajnovaný cyklus. Jak to bude, se prý dozvím zítra. Zřejmě v pondělí domů nepojedu, i když původně plánovaná chemoška se bude konat již v pátek, aby byl prostor na závěrečný „ceremoniál“. Tedy na všechny ty papíry s informacemi, které určitě s koncem ozařování souvisí.

A jsme u situace, nad kterou jsem se zamýšlel v kapitole **Den třicátý druhý – pondělí** (2. 2.). Ubytování pro rodinu, která si mne chce odvézt domů, už je objednané v nedalekém hotelu do pondělí. Stihnou se, po zkušenostech, běžná ozáření a i to chybějící? V Gastehausu se mnou počítají také do pondělí. Bude se v sobotu ozařovat? Nebylo by to poprvé. S rozbitou pusou jsem nemohl pokračovat v ozářkách, jak tohle dopadne nevím.

Premítal jsem o tom i při čekání na šatnu. Nejspíš tady ještě v úterý posnídám, „užiju si“ naposledy chvilku s maskou a odpoledne pojedu do Prahy autobusem. Nechám si tady jen to nejnnutnější, co se vejde do baťohu, ostatní odveze rodina domů již v pondělí. Holt, mne si neodvezou.

Tak jsem se zamyslel, že mne musela obsluha zaklepat na rameno. Bleskové převlečení, vylézt do lože a do gangru.

Děvčatům ani nemusí připomínat prosbu o ohledl na „opálenou“ tvář a nos, samy o tom hovoří. Masku na svoje uplatnění opět čeká až na poslední chvíli. I při nasazování zase moje ruce naznačují, kam až to jde přitlačit. Úspěšně.

Asi, když proton protonuje, by to v běžném provozu bylo tahle pořad. Ani to „cvaj minuten“ se neozvalo, hned bylo „štart“ a po chvilce se ozvalo to klinkání, co oznamuje a provází celý ozařovací cyklus.

Už byl čas soustředit se na to blikání. Nejdřív byly čtyři slabší bliknutí z levé strany, pak deset přes celý oblouk obličej, polovině s nejsilnějším blikancem, pak zase slabší intenzita pěti bliknutí z pravé strany.

Druhý cyklus byl prakticky stejný, laik či rejpal by se v tom hrabal. Ale proč, oni vědí, co dělají.

Den čtyřicátý druhý – čtvrtek

(12. 2.)

Dneska to je již po třicáté, co mi maska připevní hlavu nehybně k záhořově loži. A musím říci, zatím to jde, zatím to snáším, i když chuť k jídlu není, něco sníst dá dost starostí. Ale to bude, jak už jsem vzpomínal, i jinou kuchyní.

Ale zatím to jde, teď už jsem měl mít alespoň o deset kilo méně, podle předpovědí, docela bych to i bral. A jsem přitom furt na stejné váze.

Ani praxe s přípravou a vlastním ozařováním se dneska moc nevymykala běžnému postupu. Jen ta obsluha byla zase trochu proházená. Takže raději znovu zdůrazňuji to „žhavé“ místo na tváři a žadoním o jemný stisk. Nevím, jak dlouho pod maskou budu.

Všechno šlo „klasicky“ až na to, že se neozvalo „cvaj“ ale „fir“ minuten do startu, to znamená dvojnásobnou čekací doba na to klinkání.

Prostě, zcela běžný den.

Ani u oběda nic nového, také bych si chtěl dát oběd s takovou chutí, jakou jsem viděl okolo. Těch pár pacientů už člověk zná, vždyť tak dlouho jako já, tu nikdo není, tak vím, komu ještě chutná, kdo je tady nový. Klid, za pár dní si dáš doma bramborák, nebo bramborový guláš; dlouho neuvidíš brokolicovou či kukuřičnou polévku,...

A on takový, byť jen neúplný, půst je také k něčemu dobrý. Alespoň se o něm, jako podpoře zdraví hodně píše.

Občasná hladovka prý patří mezi strategické zbraně proti stárnutí a k dlouhověkosti. Různí odborníci z celého světa se shodují na tom, že ani naši dávní předkové se nevyhnuli prostředí plnému stresu a nouzi. Především i tím, že často neměli žádné jídlo. Hladovění bylo běžným jevem.

Po našich předcích tak prý máme genetické stopy s klíčovými informacemi ovlivňujícími naše zdraví a tělesnou kondici. I v nás prý občasně hladovění snižuje tzv. oxidativní stres, urychluje nápravné procesy v tělesných buňkách.

Tisíce let, kdy nouze o jídlo byla častější než nadbytek, prý vedly naše tělo k tomu, že si vyvinulo ochranný mechanismus umožňující přizpůsobení se na střídavé fáze hojnosti a nedostatku. Při nedostatku se buněčné membrány stanou vnímavějšími na inzulín. Tím je prý zajištěno, aby se každý kousek zkonzumovaných potravin efektivně spotřeboval nebo zpracoval a uložil.

V období hojnosti tělo zase snižuje citlivost buněk na inzulín ve snaze zabránit stresu z vysokého kalorického příjmu. To pak vede ke zvýšeným hladinám inzulínu, k ukládání tuků, ke zvýšenému oxidativnímu stresu a v těle vzniká prostředí náchylnější k zánětlivosti. Inzulín navíc podporuje dělení buněk a to bývá dalším rizikovým faktorem pro vznikání

rakovinových formací.

Většina obyvatel na severní polokouli ležících zemí dnes spíš žije právě v tom obžerství. Tzv. výživový poradci se až hrozí, a doporučuje jíst 5-6 menších dávek jídla za den. Naproti tomu, jiní tvrdí, že tím je předáván tělu signál nadbytku, jenž potlačuje produkci hormonů zajišťujících regeneraci tkání a působících proti stárnutí.

Nicméně na vlastní kůži jsem si vyzkoušel, že rozložení denní porce stravy na víc dílů výrazně pomáhá se zbavováním se přebytečných kil. Bez jinak jiných omezení, jedl jsem stejná jídla, jen rozložená na malé porce po celý den a pomalu, jsem za rok přišel o patnáct kilo váhy. K radosti i praktické lékařky, protože se s tím i výrazně zlepšily ukazatele nepěče o sobe: cukr, cholesterol, kyselina močová, bilirubin ...

Mnozí vědci přesvědčují ostatní, že občasné hladovění zapíná určité genetické mechanismy a stimuluje i buněčné omlazování. Tělo se prý řídí tím, že na energii je méně náročné opravovat poškozenou buňku, než vyvolat její dělení a nechávat tvořit buňky nové. **Mívá to rovněž příznivé účinky proti vzniku rakovinových formací a jejich bujení.**

Tvrdí, že občasná hladovka je jednou z nejúčinnějších metod pro léčení zánětů, posilování imunity a pro lepší uzdravování. Opírají se i o to, že mnoho lidí mívá při infekcích nutkání ke zvracení. Je to prý přirozený způsob jak se naše tělo samo hlásí o půst, aby si mohlo uvnitř vytvořit správné prostředí pro posilování imunity.

Obecně je známo, že hladovka snižuje obsah triglyceridů a upravuje hladinu HDL cholesterolu i cukru v krvi.

Taky to zkusíte? Mám kolem sebe několik známých, kteří řízenou hladovku dodržují, a neřekl bych, že by jim nějak škodila.

Nejlepším způsobem jak s půstem začít, je prý poskytnout svému tělu každodenně 12 hodin klidu od večere do snídaně. Díky němu pak má tělo k dispozici 4 hodiny na kompletní trávení a k tomu ještě dalších 8 hodin pro játra, aby v nich mohl proběhnout kompletní cyklus detoxifikace. Jakmile se tento způsob stane běžným životním stylem, má se pak zkusit jednou za týden prodlužovat půst na 16-18 hodin. A až potom je optimální jednou týdně absolvovat plný 24-hodinový půst...

Den čtyřicátý třetí – pátek (+ pro tyto poznámky nezajímavý víkend)

(13. 2.)

Pátek třináctého, co asi přinese? Jedna dobrá zpráva byla v podobě včasného příchodu doktora na podání chemoterapie. V křesle jsem seděl podle jeho návrhu v půl osmé. Přišel těšně za mnou, možná následujícím výtahem, a po deseti minutách už do mne kapala život zachraňující tekutina. Až do téměř do jedné hodiny.

Rychle na stanoviště taxíků a do Gastenhausu. Jedu už pokolikáté, ale jen dvakrát stejnou trasou. Podstatné je, že jim to pokaždé ukáže 15 eur. Asi je to placeno podle nějaké kružnice od místa výjezdu, nebo jak...nevím, oni ti řidiči většinou také nejsou v té němčině nějak vzdělaní.

Stíhám oběd. Brambory konečně uvařené tak, jako doma, plátek z ryby krájené snad na nářezáku. Ale hlavně bez zvlášť vymyšlené chuti.

Krátce po druhé už čekám na chodbě v protější budově protoncentra. Prima, třeba to bude rychlé, venku svítí slunce.

Před třetí vyšel z jedné ze šaten spolubydlící se starostí, zda stihne oběd. Na „čekací“ chodbě byl už čtvrt hodiny před polednem, s tím, že i při menším zádrhelu by oběd měl stihnout. Nestihnul.

Pak mi vyprávěl, jak s ním šoupali mezi jednotlivými čekárnami, až se konečně dočkal.

Nevěděl jsem, že je ještě uvnitř, ani co se děje, jen tak mezi řečí jsem špitnul jedné dívce z obsluhy – proton proponuje? Kývla souhlasně hlavou, ale hned dodala – ale technika (nebo technik – nevím) je problém.

Celkem jsem čekal přes hodinu, nebyl jsem sám, a jak se říká mimo program, protože kdo mohl vědět, kdy se vrátím z chemošky. Tak trpělivě čekám.

Zavíral jsem dnešní ozařování a taky to asi bylo znát. Paní, s krásnýma tmavýma očima, už jsem ji v gangeru viděl, ale dnes poprvé s maskou v ruce, se asi mstí chlapům. Už musela vidět před tím, jak její kolegyně respektují tu moji zčervenalou tvář a signály mojí ruky. Tahle na nic nehleděla a hlava byla skutečně natvrdo připevněna k loži. Nedbala ani zasténání, jinak se s plnou pusou ani nejde ozvat. Řekl jsem si – nebudu si dělat ostudu, nezmáčknu zvonek – vydržím.

Chvilími jsem toho pomalu začal litovat. Čekal jsem, že budou spěchat, ale byla to klasika. Po prvním ozáření následuje nějaký převoz, tentokrát ne a už podruhé se rozbíhal odpočítávač času včetně toho slova – start. Hned ale byl provoz přerušenu, mnou ne. Asi si to také uvědomili, nastalo, pro mne neznáme ticho, něco se sice dělo, ale nerozluštil jsem co. Pak zase ty zvuky jezdících stěn. A znova odpočítadlo a blikání.

Prostě pátek s datem třináctého.

A to nebylo všechno. Z hotelu přišla zpráva, že stornovat ubytování z neděle na pondělí, jak se původně počítalo s mým odjezdem, nelze. No tak, moji „odvozci“ tady zůstanou o den déle. Stejně mají důvod, před hodně lety se v tento víkend brali.

Den čtyřicátý šestý – pondělí

(16. 2.)

Po desáté hodině mám být, podle mého záznamu, na předposledním ozařování. A tak z nedalekého hotelu, kde jsem trávil víkend s příbuznými, jsem vyšel už krátce po deváté. Je to necelých deset minut chůze, ale nedočkavost mne žene, každá minuta navíc se hrozně vleče.

První sprcha čekala v recepci protoncentra. Prý mne hledali telefonem, ať počkám před šatnou. Tam se dozvídám, že je zase s protonem, nebo čím, problém. Teď mi dochází, že to asi nebyla náhoda, že jsem viděl některé z obsluhy přicházet do protoncentra před desátou.

Až by se ozařování zase rozběhlo, tak se pojedje podle obvyklého pořadí, děti a ti, co jsou uspávání, pak ti další. Takže mám přijít na řadu někdy kolem třetí odpoledne.

Čas tak nějak vyšel, průběh vlastního záření byl klasický, ani rychlý ani pomalý. Jakoby platilo, co se vleče neuteče. Ještě, že zítra je poslední, říkám si pod maskou, čekaje na ty modré blikance.

Moje záznamy a jejich záznamy se však liší. Když jsem dostával lístek s časem na úterý, radostně říkám – to je finále. Pak jsme se chvilku přesvědčovali o tom, kdo má správný počet. Ustoupil jsem, poslední bude až ve středu.

Naváděl jsem je, ať se podívají do počítače. Při každém ozařování mne, či věci kolem mne několikrát skenují, na obrazovce vidím i svoji fotografii, aby jó nešlo o mýlku, to přeci bude v tom počítači zaznamenáno minimálně po dnech včetně součtu. Asi jsem nebyl přesvědčivý.

Přesvědčivě na mne zaplila informace z internetu o tzv. zázračném nápoji. A tak v duchu -to, o co se poděliš, se znásobuje, pouštím tu informaci dál. Tento nápoj prý pochází od čínských přírodních léčitelů. Pouštím dál tuto informaci i proto, že je to výživa dosažitelná pro každého a s minimálními výdaji. Významně prý pomáhá těm, co trpí nějakým druhem rakoviny, neboť brzdí rozvoj rakovinných buněk posilováním organismu (imunitu).

Je na něj potřeba pouze 1 červená řepa, 2 mrkve a 1 jablko.

Vše pořádně umyjeme, nakrájejte na malé kousky a umixujte s trochou minerálky. Lze přidat i trochu citronu, aby měl nápoj více občerstvující chuť. Připravujeme jen tolik, kolik hned vypijeme, neměl by být skladován!

Pijeme ráno nalačno! Asi hodinu před snídaní.

Pro rychlejší účinek, pijeme nápoj dvakrát denně. Jeden pohár ráno a druhý před 17:00.

Den čtyřicátý sedmý – úterý

(17. 2.)

Na lístku mám napsán čas pět minut před půl desátou, tak jsem na chodbě protoncentra už ve tři čtvrtě na devět. Ten čas jsem si sám vyžádal, když jsem včera věřil, že je to poslední, tak abych věděl, na kdy si mám pozvat syna s autem.

I když realita byla jiná, i tak jsem dobře udělal, hned jdu do šatny a na lože, opravdu nejrychlejší z těch dosavadních nástupů. A pak bez zdržování do komory. Naštěstí vidím tu pani, co mi v pátek zcela, až skoro bezohledně, přimáčkla maskou hlavu k loži, že stojí u ovládacího stolku a v ruce má ylostiky.

Taková úsměvavá černoška, která se už podílela na výrobě masky a lože, mi ukázala, že má větší pochopení pro stav provázející terapii. V klidu a bez síly mi hlavu k loži připevnila, ale i s tou setinovou vůlí. Účinnost a přesnost protonových paprsků to přitom negativně neovlivní, jen je mi přeci jen trochu lépe.

Vlastní ozařování bylo zcela klasické, se spoustou pročekaného času. Těžko říci, zda jsou to nutné technologické časy, protože jsem masku dostal skutečně až na poslední chvíli. Ale pak se zřejmě čekalo, až se protony rozběhnou, či co. I tak, proti tomu, co jsem zažil v začátcích, to byla legrace.

Před půl desátou jsem byl zpátky na pokoji. Snad tomu tak bude i zítra.

Den čtyřicátý osmý – středa

(18. 2.)

Je to poslední mnichovský den, uvidím večer na živo vnuky, a ne jen přes skype? Na všechny otázky si sám kladně odpovídám, věřím tomu. Třeba i proto, že je to osmačtyřicátý den, narodil jsem se v osmačtyřicátém roce. Je to osmnáctý den měsíce, stejně jak můj den v měsíci kdy jsem se narodil. Tak abych to nezkazil, jdu na 8,48 do čekárny. Docela to šlo ve stopách předchozích zkušeností, nebylo kam se hnát, prostě klídek.

Doktor u závěrečného pohovoru tak klidný zase nebyl, asi se toho na něj valilo hodně, alespoň podle počtu přijatých telefonátů během vyšetřování to tak vypadalo. Trochu z míry ho vyhodil můj tlak 190 a 100. Bylo na něm vidět, že neví co dál, má mě pustit domů? Ujistil jsem ho, že jedu autem, ale řídit bude syn. Ten vysoký tlak je projev radosti, že už je konec a ještě k tomu ten syndrom bílého pláště. Ale asi si oddechl, až když jsem mu odpoledne z domova telefonem řekl, že tlak se srovnal na 140 na 90.

Při těch dlouhých dnech jsem v „počítačové“ knihovně našel leccos. Některé informace jsem také v předchozím textu předložil. Jednu jsem si nechal na závěr. Na novinkách byla, z důvodů pro novinky typických - sex, desátého února. Předestřené téma mne inspirovalo pro závěr tohoto povídání o této mrše.

V článku se konstatuje, že pacienti s rakovinou málo hovoří o sexu. Pro naprostou většinu zúčastněných je to prý tabu. Třeba i proto, že jsme si dosud neuvědomili, že to není nakažlivá přenosná choroba, že je tady stále ostych mluvit o těchto choulostivých věcech. Podobně to mohou vnímat i jejich partneři. Všem se zdá, že ve chvíli, kdy jde o život, je nepatřičné mluvit o něčem tak přízemním, jako je milování. Přitom ani tak nejde o milování, ale spíše o možnost cítit blízkost partnera i jeho porozumění. Tady nejde o pouhé pohlavní spojení, ale o to, aby nemocného někdo objal a pohladil, což jim pomůžou lépe zvládat drsnou léčbu a všechno, co s ní souvisí. Rakovina by neměla znamenat konec milování.

